

KILENCES HONVÉDEK

JÓTÉKONYCÉLÚ TÁBORI ÚJSÁG.

Hirdetési ár: 1/4 oldal egyszeri megjelenésre 10 korona. ≈ Apróhirdetés szavankint 8 fill. Többeszeri hirdetésnél árkedvezmény.

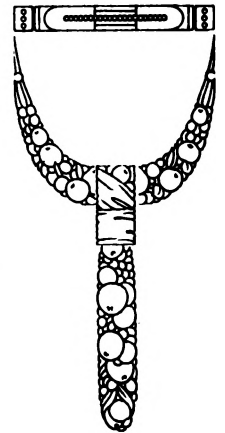
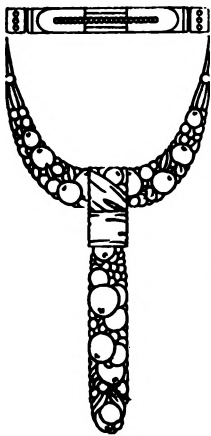
SZERKESZTIK: A MARCTÉREN LEVŐ KILENCES HONVÉDEK.

Kiadja: a 9. honv. gy. e. özvegy- és árva-alapjának kezelősege, „az ezred özvegy- és árva-alapja” javára.

Megjelenik időközönként.

A lapot illető közlemények az újság címére: Tp. 423. küldendők.

Az ezred arcképalbumából.

Jessenicszi Jankovich Ferenc, cs. és kir. kamarás, m. kir. 9. honvéd gyalogezredbeli ezredes, a. m. kir. kassai 9. honvéd gyalogezred parancsnoka, a hadidiszitményes Lipót-rend lovagkeresztje, a hadidiszitményes III. oszt. vaskorona-rend, a hadidiszitményes III. oszt. katonai érdemkereszt, a porosz vaskereszt és a Károly csapatkereszt tulajdonosa.

Ünnepi sorok.

Báró Szurmay Sándor honvédelmi miniszter üdvözte.

A „Kilences Honvédek“ táborigyűjtés szerkesztőségének

Tábori posta 425.

Budapest, 1917. december hó 14-én.

A közelgő karácsonyi ünnep küszöbén legmelegebben üdvözlöm a „Magyaros“ hős elfoglalóit. Ha végigtekintünk a nehéz küzdelmek között eltöltött több mint három esztendőn, jó reménységgel kell néznünk a jövő elé, mert boldognak és nagyonak kell lenni annak a nemzetnek, melynek olyan hős és önfeláldozó fiai vannak, mint a honvédek.

Fegyvereikre Isten áldását kérve s az ezred minden egyes tagját meleg kézzsoritással üdvözli:

Szurmay,

gyalogs. tábornok, honvédelmi miniszter.

Lapunk karácsonyi száma már sajtó alatt volt, amikor báró Szurmay Sándor honvédelmi miniszter úr Önagyméltósága örömré hangoló levele szerkesztőségünk címére megérkezett. — Ezeket az ünnepi és elismerésről tanuskodó nagyon becses sorokat leközölni sohasem késő s midőn ezt tesszük, a mély hála és a legforróbb köszönet száll lelkünköl Önagyméltóságához azokért a nem mindennapi — lapunkat és ezredünket fölötté megtisztelő és kitüntető lelkes sorokért, melyekre időtlen időkig büszkék leszünk.

Fakadó remények

Zord vidéken, havas mezőkön, véres csaták helyén kigyózik az árok, a 9-es honvéd lakóhelye. Csend van mindenütt, puszkagolyó süvítése, akna robbanása nem zavarja az éjszaka csendjét, rakéták rezgő fénye nem szakítja meg sűrű sötétjét. A fénylő kis pontok, a szerteszéjjel szórt fedezékek kis ablakaiból pislogó világosság mind gyérből lesz, nyugovóra tér a honvéd, teljesebb az éjszaka, ünnepebb a csendje.

Lépések zaja hallik a kőkemény földön, megcsörren a bozót, zizeg a falevél, csikorog a hó nehéz léptek alatt. Őt fiu jön, puska a vállán, a szurony is rajt szegezve. Átlépnek az árkon, átkusznak a drótmezőkön, ráakadnak a kitaposott ösvényre, mennek előre a sötét éjszakában, ahol a tábortűz világít sziklafal oldalában, ahol minden neszre, minden zörrenésre figyel a tábori őrs . . .

Sziklafal oldalában, szakadéknak szélén, puszkával a vállán, a szurony is rajt szegezve, áll egy honvéd. Két csillogó szeme mered erdő sűrűjébe, ahol tábortűznek gyér világa muszka őrséget sejtet. Néz és figyel, de lelke kalandozik túl az erdőn, túl a hegyen, túl széles mezőkön, ahonnan jött a levél, melynek még minden szavát tudja: — Lásd kedvesem, ilyennek szeretlek én téged, amikor nem a bánat, a lelkifájdalom von redőt a homlokodra, hanem mikor tele van szived hittel, szeretettel, amikor levelednek minden sora, minden betűje egy szebb, kedvesebb, jobb jövőt remél. Eljött a kis Jézuska közibénk újra, de elment oda ki a zord harcerekre is a kietlen hegyek közé és szeretetével újra reményt fakasztott a ti sziveitekben. Eljött vigasztalni, eljött, hogy világosságot, fényt, melegséget, szeretetet vigyen oda, ahol hosszú esztendőkön keresztül csak halálhörgés hallatszott

Gyöngéd kéz irta a levelet, gyöngéd szeretettel; remények ébrednek, vágyak élednek a fiu erős kebelében, harcedzett szívében. Sójaj tör ki acél kebeléből, mely szemközt állt már ezer halállal villogó szuronyal, gyilkos golyóval, sóhaj, melyet a vérző és pusztuló népek értenek meg . . .

Nagyot lobban a tábortűz, ahol a muszka őrség virraszt, erősebb fényt áraszt erdő sűrűjébe, éjszaka sötétjébe. Néz és figyel a honvéd, lekapja válláról a puskát, éberség, készenlét, bátorság és merész, gyors elha-

tározás villan ki szeméből. Nesz és gyanus mozgás sehol, nyugodtan engedi le puskáját, lába hegyét érinti a puska tusa, rózsás arcát simogatja szuronyának hideg vasa.

Suhog a szél kelet felől, száll a szellő nyugat felől. A kötelességérzet éberségben tartja, a magány, a csend, erdő sűrűje, éjszaka sötétje, gyöngéd kezek hittel, reménnyel telített levele ábrándossá teszi lelkét, mely megérti a suhogó szél s a szálló szellő szavát.

— A visszafojthatatlan vágy utat tört már magának mindenki szívébe, mindenki lelkébe és zugó hangon harsogja világgá, hol vannak azok, akik kivezetik a rémségekkel küzdőket végre oda, ahol nincs harc, nincs vér, nincs halálhörgés!?

— Szálló szellő szeliden suttogja: nincs már világégés! Megszűnt a keblek vonaglása, elnémult az ajkak rémes kiáltása, behegedt a szívek vérző gyulladásá,

— Suhog a szél érces hangon: ne bántások az alkotó Isten remekét, az *Életet*, mely szentséges joga az embernek. Szünjék a károsatos gyűlölet.

— Dűledezik már a gög diadaloszlopa. Szeretet áradozik széjjel. Élet fakad a földön. Oszladozik a köd, foszladozik a homály a lelkekről és szivekről s mindig erősebben tűnik elő népek és nemzetek álma, a nagy-szerű és igazságos megbékélés körvonala. Egy gyönyörű ábrándkép, egy hatalmas és megdönthetetlen valóság kialakulása. Egy szívből jövő s egekig felható hálaima. Egy viszontlátás könnyes szemmel, mosolygó ajkkal! Egy visszatekintés, mely önérettel, büszkeséggel tölt el! Dereng, talán hajnalodik is már

Szálló szellő, suhogó szél összeölelkezve édes mosolyt, ábrándképet, valóságot fest a honvédőrszem rózsapiros arcára.

Megcsörren a bozót, zizeg a falevél, csikorog a hó nehéz léptek alatt. Őt másik fiu jön, váltani a régít, ott ahol a tábortűz világít sziklafal oldalában

Románia, 1918 január hó 1-én.

Tábori posta 425.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árváinak alapja javára.

Tüznél a Tüzzről.

A „Kilencses Honvédek“ tábori újság részére

írta: **Csedi és bagodi Kecskeméthy Marianne**

Garázda-pusztá, 1918 jan. 1-én.

A nyitva felejtett kályhaajtóból meleg mosolygással integet felém a Tűz. Hív, hívogat, hogy jöjjenek közelébe, hogy csodáljam meg őt és gyönyörködjem benne. Már meg is indulok, már itt is vagyok és lekuporodva a puha szőnyegre, nézem, egyre nézem . . .

Milyen szép, amint mindig jobban és jobban melegedik bele fantasztikus játékába. Ezer kis ibolyaszínű lángnyelv táncol és röpköd ritmikusan, lágyan, hogy azután egy izzó piros csodává tömörüljön. S ez az izzó piros csoda, ez ő, a Tűz. A Tűz, mely kellemesre temperálja a levegőt, lehervasztja az ablak jégrózsáit és lehetővé teszi, hogy a szívből is forró rózsák nyiljanak . . .

Mondom, nézem a Tűzet. Azt, amelyiknek fa az anyja és gyújtó az apja. És mi alatt nézem, — egyszerre csak az a másik Tűz jut az eszembe. Az, amelyik ott ég a lélek mélyén.

. . . Milyen fenségesen szép lehet annak a játéka, mikor már ez is ennyire gyönyörködtet. S milyen istenien csodás és embe-

rien forró lehet annak a lángja, mikor már ez is szinte perzsel és át- és átmelegíti tagjait. Oh és titokzatosság, misztikum van ebben is elég; de mennyi és milyen lehet abban a másokban, mely kiszámíthatatlanul tud lángolni, féktelen vadsággal, csodálatos erővel és bámulatba ejtő kitartással. Azt egy pár hűvös vízcsepp is lokalizálhatja; de vajjon ez a másik megszűnhet-e élni? . . . Nem, ő örökké él, ő túléli az anyagot. És . . . és ez benne a leggyönyörűbb!

Vagy nem gyönyörű, mikor a haldokló „Hős“ arcán még egyre, még folyvást ott láthatjuk izzani lelke tüzet? — Azt a Tűzet, amelyik előre vitte folyton és mindig. Azt a Tűzet, mely bevilágította fényével ezt a drága kis országot és meg is tartotta azt számunkra.

Katonák! Magyarok! Honvédek! Ti nem is tudjátok, hogy mit miveltek Ti csak égtetek az isteni Szikrában önfelédten, csodálatosan, úgy, hogy mi sokszor sápadtan az izgalomtól, de mindig mámorosan a büszkeségtől foglaltuk imánkba neveiteket.

De már most elég lehetne a forró játékból s a könnyből is, mely reszketve hullott értetek. Jöjjetek! Várunk! Igérjük, hogy nem lesz hideg a kunyhó és nem lesz hideg a palota, hiszen a mi lelkeinkben is hatalmas és biztos lánggal ég a Tűz.

TÁRCA.

.....

Buvár Csekő Gábor.

A „Kilencses Honvédek“ tábori újság számára

írta: **Rákosi Viktor.**

Csekő Gábor lassan határozta el magát hogy Amerikába menjen, de annál hamarabb érelődött meg benne az elhatározás, hogy onnan hazatérjen. Hamar kiábrándult az újvilágból.

Semmi különös oka nem volt a kivándorlásra. Sem az itthoni állapotok fölött való elkeseredés, sem a meggazdagodás vágya nem dultak lelkében. Legföljebb a hiúság vette őt szárnyára és vitte a tengerentútra. Az utolsó pillanatban, mikor már a marcali vásár felé balagott a tehénnel, meg is bánta a szándékát, de már nem volt visszatérés. A falu szájára került volna s a felesége csufolta volna ki legjobban. Igazán pipogya fráter lett volna, ha most meghátrált. Pedig úgy sajgott a szíve, mikor az ismerős tájakon keresztül haladt. Talán sohse fog visszatérni. Talán megöli a tengeribeteg-

ség s akkor az ő lábára is egy nehéz golyót kötnek és leeresztik a rettenetes nagy vízbe, ahogy azt a nagytiszteletű ur méhesében egy képen látta. Hát nem rettentő temetés ez egy jóra való magyar embernek, a kinek van becsületes hazája, rendes faluja, tisztességes családja. Sőt a kinek van már előre kijelölt sírhelye az édesapjéé mellett. De hiába minden.

Menni kell.

Lassankint összeszedte magát és nyugodtan lépett a hajóra. Ott azonban újra elszontyolodott, mikor látta, hogy milyen nyomorult népség közé került. A marcali vásáron a legelzüllöttebb kóbor cigányok különben festettek. Gábor gazda ama nézetének adott kifejezést, hogy itt talán a világ szeméjét szedik össze és elhordják messze innen valami pusztá szigetre. Bizony, mikor körülnézett, látta, hogy a magafajtájú rendes és tiszta külsejű gazda a ritkaságok közé tartozik a kivándorlók között. Föl is tűnt az uraknak, a kik a hajóra szállás előtt megvizsgálták őket s az egyik mindjárt meg is szólította magyarul:

— Kénd álljon ide félre, kénddel még lesz egy kis dolgunk.

Mikor aztán a nagy tömeg beszállt, ugyanaz az

*Ducos, sápuattarcú katonáknak
lelkébe markol holdas éjék csöndje,
álmatlan, fájdó, millió perces
szíveik halkun, hej, messze szállnak:
a régi, nótás, dalos hutárba...
S ezalatt csöndben
leszállt a tél a Golgothákra...*

*Az arcuk ráncos, eltűnt a gyermek
bánoisísén-je, gond ül a szemükben
s amint a m.écsnek lángja libben,
lelkükben megtört vágyak hevernek
a puha, fehér hóval lezárva...
Hisz' már negyedszer
szállt le a tél a Golgothákra...*

*Lelkükben csönd van, — a béke csöndje —
nem vágnak a gyilkos, öldöklő harcra,
hisz' mindegyiknek oly jó az arca,
mintha csak anyja szavára lenne —
de az'rt drága, régi puskája
rá van szögezve
a havasfejű Golgothákra.*

*De az'rt hogyha farkasok jönnek
rá a magyarra, orvul, gyilkolásra
mint régen, úgy zúg honvéd „rajta”-ja
mint régesrég — muljanak évek
s száz ellenségnek dühödött lába
sohsem tép rá
vérző, vén, magyar Golgothákra...*

B.

uriember, aki még egy pár kivándorlót állított Gábor gazda mellé, úgy hogy ott egész csapat keletkezett, így szólt hozzájuk:

Kigyelmetekről, úgy látom, hogy értelmesebbek a többinél. Azért kigyelmeteknek egy kis munkát szántam a hajón, amire ha vállalkoznak, az élelmézést megkereshetik Kigyelmetek lesznek a felügyelők, akik rendben tartják a többit. Mindegyikük kap egy termet, amelyben nem lesz több száz embernél, akikre felügyelnek. Hogy miből áll ez a felügyelet, majd odabenn megtudják.

Gábor gazda örült az alkalomnak és természetesen elvállalta a munkát, sőt hízelt neki, hogy rögtön felismerték benne az értelmiséget. A hivatalát különben nagyon komolyan fogta föl, az egész termet végigjárt és jóformán minden emberével megismerkedett. Főképp arra kellett ügyelni, hogy az emberek a kijelölt helyen dolgozzanak s a cigarettát, gyujtót ne hajigálják szerteszét. A magyarokra egy kis szónoki beszéddel igyekezett hatni, amelyben kifejtette, hogy valamint Magyarországon ők az elsők, úgy itt az idegenben is minden tekintetben nekik kell az elsőnek lenniök, mert különben itt azt hinné még valaki, hogy

nem ők a világ legkülömb nemzete. A tótokat segített neki rendben tartani egy Krapulák nevű vén ember, a ki már hatodszor járt Amerikában és mindenféle nyelvet megtanult, még magyarul is. A rendtartás különben nem ment nehezen, mert a hajón a legrakoncátlanabb ember is meghuzta magát.

A hajóutazás vége felé kínálkozott a második szerencse Gábor gazda számára. A hajón valami nemes fajtájú svájci tenyészállatokat szállítottak egy amerikai földbirtokos számára. Az ezek mellé rendelt gulyások közül egy meghalt, s helyébe Csekő uramat szerződtek, olyképpen, hogy a barmokat egészen rendeltetésük helyére tartozik elkísérni. Így tehát abban a ritka szerencsében részesült, hogy már volt állása, mikor Amerika följére lépett.

Mielőtt partra szállt volna, megszólította ugyanaz az ur, a ki már Hamburgban szerződte, s megkérdezte, hogy nem szeretne-e a hajón parasztinspektor lenni? Vagyis, hogy állandóan megtartsa az állását, a melyet erre az egy utazásra kapott.

-- Nem lehet az, uram -- felelte ijedten Gábor gazda -- hogy én egész életemet a tengeren töltsöm! Sohse lassam az erdőt, a mezőt, a gyümölcsfákat?

A Monte-Farcu maretől a Sövérszigig.

Irtá: KALMÁR JENŐ, tart. honvédszázados.

1916 november vége felé az ezred három százada a jól megérdemelt pihenőt élvezte a magyarosvölgyi tartalék-állásban. Valami kis járványos betegség is kószált a táborban, de ezt a parancsnokokon kívül — kik feltű gonddal ügyeltek a doktor védő rendszabályainak betartására — senki sem vette komolyan.

Két dolog volt azonban, mely napról-napra megkeserítette életünket: a feneketlen nagy sár és a muszka tüzéség, mely mintha megsejtette volna a tartalék helyét, egyre szórta a szűk völgy oldalait. A nap bizonyos óráiban következetes pontossággal dobált át nekünk a közbeeső hegyeken keresztül apró hegyi ütegekből 150—200 gránátot, melyek a jó puha dagasztó sárban, szívünk nagy gyönyörűségére, jó háromnegyed részben megdőglöttek.

Néhány nap múlva minden hájjal megkent honvédek már fel sem vették a muszka „gebircsek” köpködését és midőn egy izben a menáziért menő katonák egyikének kezéből a huhogó gránát kivágta az üres csajkát és susterogva fulladt lábai előtt a sárba, borsodi flegmával szólt a mögötte tolakodó öreg magyarnak: »Apám, rezorváltsd a menáziimat, megyek a snájlc-rájba megfótoztatni a csajkámat.«

Tulajdonképpen olyan hadi quarantain-félébe voltunk helyezve. A három tartalék-század körlete egy szál léccel volt elkerítve: ez jelezte a „szigorú elkülönítést.”

Sohse járkálhassak az Isten áldotta szép buzatáblák között:

— Meg lehet azt szokni, próbálja meg.

Én tudom, hogy meg nem szokom, de nem is hiszem, hogy magyar ember akadna, a ki vállalná ezt a vízimesterséget. Az csak az olyan nációnak való, akinek nincs elég földje, akinek már szűk lett az országa

— Hát kigyelmed inkább elmegy köszénbányákba a föld alá, a sötétségbe, a fekete piszokba:

— De uram, legalább földet érzek a lábam alatt és meg tudok kapaszkodni. Aztán meg ez a köszénbánya csak egy része az anyaföldnek, akire a jó Isten engem ráteremtett, azon otthon érzem magamat.

— Hát a víz nem tartozik a földhöz: ugyan elmehtne kigyelmed a földjével, ha nem volna hozzá víz.

— A már igaz, jó uram: esővíz, kutvíz, forrásvíz, patakvíz, ez mind az Isten áldása és hozzátartozik a földhöz. De a tengervíz, Isten mentsen! Embernek születtem, nem halnak, hát csak maradok a szárazon. Ha az Isten a vízre teremtett volna, mutatná valamivel, legalább is azzal, hogy az ujjaim közé uszohártyákat tett volna, de bizony akárhogy forgatom a kezemet, nem

Egyébként a századok felváltva utat javítottak az Uz völgyében. A Magyaros-patak mellett állt egy víz destillátor: ez markirozta a „szigorú egészségügyi rendszabályt”, ámbár a Magyaros kristály vize természeténél fogva gyűlöli a bacillust. A gyógyszerológának mindennap friss latrinákat kellett ásnia és az üres konzerv-dobozokat eltakarítani: ez volt a derék szanitéczek halála. Igaz, hogy mindenki nagy ivben kikerülte „szükség esetén” a törvényes latrinát, konzervet meg halálbüntetés, de legalább is 8 napi „szigorított” terhe alatt tilos volt elfogyasztani.

A quarantaint megfélebbezhetetlenül 2 hétre szabta meg a humánusan érző doktor, mire az ötödik napon jött a parancs: 2 század ellentámadásra a testvérezredhez a Monte-Farcu mare-ra Tarczaly százados parancsnoksága alatt, egy század és két vadász-különítmény a Parchilisca megszállására az én parancsnokságom alatt. Erre aztán rögtön megszűnt mindenféle járvány, mert volt esze akármelyik harctéren megőszült hadi bacillusnak, hogy ilyen Istentől elrugaszkodott frontszakaszokra kövessen bennünket. El is maradtak a fegyveres szolgálat alól, azóta sohasem hallottuk hírtüket sem.

Permetező esőben, dagasztó sárban, meleg »adjustring« helyett felhőfoszlányokba burkolódzva menetelt az csapat az Uz völgytől délre huzódó havasok felé. A parancs szerint csak pár napra szólt a kikülönítés,

látok rajta uszohártyát, de nem is kívánom, hogy lássak. Mert még akkor se tudnék itt maradni, akárhogy megfizetnének is.

Igy hát az lett a vége, hogy Gábor gazda a svájci marhák után elballagott belső Amerikába, s ott egy darabig földművelési foglalkozást űzött, de mivel ezt nem fizették meg jobban, mint otthon, hát csakhamar odább állott. Elutazott a köszénbánya vidékére, mert onnan kapott legkevesetűbb híreket. Minduntalan beléje botlott egy ügynök, aki csalta őt a föld alá, a fekete világba. Tíz korona napszámot ígérték neki, ami bizonyára szép dolog, de Gábornak eszébe jutott, hogy odahaza a kubikosok még ennél is többet keresnek és aztán napvilágon dolgoznak. Igaz, hogy a kubikosé is keserves munka, de nem olyan nehéz, mint a köszénbányászé. Nem is állt a kötélnek, csak akkor, mikor a pénze fogyatékán volt. Egy szomorú téli napon aztán mégis csak a markába csapott az ügynöknek, a ki aláíratott vele egy szerződést és attól kezdve rabszolga volt, nem pedig szabad magyar. Nem kérték többet, hanem parancsoltak neki. Naponkint tizenkét órát kellett neki a föld alatt töltenie, odalenn volt egy kis kocsija és lova, a kocsit telerakta köszénnel, sötét folyosókon

telhát mindenki tudta, hogy néhány hét vagy hónap multán kerülünk majd csak vissza ezredünkhöz.

A Vörösvizpatak torkolatánál elbucsztam Tarczaly századostól. Ő már ott megkezdte a kapaszkodást a Monte-Farcu felé, én meg még néhány kilométernyire követtem a Vörösviz patak folyását felfelé a Chiliska patak torkolataiig, melynek román nevét honvédeim persze rögtön átültették a magyarosabban hangzó „Gilisza patak” névre.

Az említett testvérezred, melynek támogatására siettünk, három zászlóaljával valami csekély 11 kilométeres frontkiterjedést tartott megszállva az Uz völgyétől délre, fel egészen az égbe nyúló Monte-Nemira mare 1656 méteres csúcán túl a 104. számú Kordon-Post-ig. Természetes, hogy ily óriási kiterjedés mellett csak az egyes fontosabb terepszakaszokat szállhatta meg tábori őrsszerűen, míg a közbeeső „légiures” vonalat járőrökkel biztosította, amennyire lehetséges volt.

A harcban gyámoltalan románokat akkor már harc-edzett orosz hadosztályok váltották fel, kik csakhamar kitagatták frontunk ezen gyöngye részét és nap-nap után erős támadásokat intéztek előretolt osztagaikkal várszerűen elsáncolt tábori őrszeink ellen. Példátlan hősiességgel és elkeseredett makacssággal védték állásaikat a maroknyi csapatok a tulnyomó ellenség ellen, mely harcok örök dicsőségére válnak a *derék 11-es honvédeknek*.

A Chiliska völgye valóságos nyitott kaput képezett frontunk mögé és ezen természetadta betörési pontot kellett most elzárni és minden körülmények között védeni.

keresztül elhajtotta jó messzire és ott megint kiürítette. Így ment ez hat óra hosszat, akkor beültették egy liftbe és felhúzták a szabad ég alá, ahol hat órát töltött, azután újra leszállították a mélységbe. A barna arcú jó husban lévő emberből lassankint sovány, sápadt alak lett. Jóformán csak az árnyéka a kaszát suhinto Csekő Gábornak Szinte röstelte a kőszénport lemosni magáról, mert ilyenkor tükre egy teljesen idegen ábrázatot mutatott neki, melynek vonásai kemények és szomorúak voltak, nem olyan nyájasak, mint régen. Az arca behorpadt, pofacsontjai pedig kiültek. De nem hagyhatta ott a munkát, mert a szerződése kötötte.

Egyszer aztán kiütközött a háború az európai és amerikai munkások között. Az európaiak ugyanis olcsóbban dolgoztak, mint a szervezett amerikaiak, az utóbbiak erre sztrájkba léptek és követelték a veszedelmes konkurrens elbocsátását. Hogy föllépésüknek nyomatékot adjanak, fegyverrel támadták meg az európaiakat, uton-utfélen úgy puffantották őket le, mint a verebeket. Ezek rémülten menekültek s tömegesen szöktek meg a gyárból. A jó alkalmat Gábor felhasználta és szintén megugrott.

Egy kicsit megpihent, lefűrésztötte magáról a kő

Meredek, sikos sziklatömbökön keresztül, melyeket mintha Cyklopsok dobáltak volna össze-vissza veszekedett kedvükben, másztunk lassan előre. Málhás állataink a főzőládákkal nem tudtak követni a járhatatlan terepen, azokat vissza kellett hagynom, Estefelé az addig csak permetező fagyos eső már zuhogva szakadt a nyakunkba. A hevenyészett táborhelyen öten-hatan meghúzódtak embereim egy-egy fedelet nyújtó sátorlap alatt és legjobban sínylették a tűz hiányát. Hálát adtunk Istennek mikor végre felvirradt és elállt a zápor, ámbár a sürtü tenyves még azután is órákig ontotta ránk a hideg zuhanyt.

Harmadnap, november 30-án, megszállottam a 960 as magaslatot, honnét jól áttekinthető volt a Chiliska felső folyása és amely magaslat az egész völgyzszorulatot uralta.

Erősen biztosítva a főcsapatot előretolt tábori őrsökkel, portyázni küldtem a vadászkülönítmény szakaszait, hogy lehetőleg derítsék fel a terepet egészen az ellenség vonaláig. Nemsokára szorgalmas tegyverropogás jelezte, hogy járőreink össztalálkoztak az ellenséggel, a jelentések azonban annyiban megnyugtatólag hangzottak, hogy az oroszok állásaik előtt csak keskeny terepet biztosítanak, erősen beássák magukat és sűrűn drótoznak.

Miután nyilvánvalóvá lett, hogy az oroszok letettek a rájuk nézve könnyen vezetéssé válható meredek, szakadékos Chiliska völgy forszírozásáról, mely Thermopileai szorosként meredt eléjük, javaslatomra parancsnokságom engedélyével csatlakoztam a Monte-Farcu

szénport, aztán új foglalkozás után nézett Talált is alkalmazást egy gyárban, a hol eleinte szemet talicskázott a gép számára, majd pedig odaállították a fal mellé, a honnan minden tizedik másodpercben kiugrott egy vas rud, melybe ő belekapaszkodott és lehuzta magához azután eleresztette, mire a vasrud újra eltűnt a falban. Buta egy munkás! Gábor röstelte, hogy az amerikaiak nem mertek rábízni külömb munkát. De szégyelte volna, ha onnan hazulról valaki látja, hogy ezért kellett neki ilyen messzire kivándorolnia, hogy ostoba módon kapkodjon egy rudhoz, mint Bernát a ménkühöz. Ő, a ki otthon a maga gazdája volt!

Ezt is otthagya, mert nem tudott belenyugodni, hogy ebben a rettenetes nagy országban ne találjon kedvére való munkát. De úgy látszik, a szerencse is csak olyanhoz szegődik, aki komolyan utána veti magát. A sült galamb itt épp olyan kevéssé repül az ember szájába, mint odahaza, különösen ha még csak el se tája a száját. Akí ilyen inmel-ámmal veszi a dolgokat, annak meg kell elégednie azzal, ami akad. Gáborból hiányzott a lelkesedés, azért csak úgy az Isten nevében hányódott ide-oda.

A második esztendő vége felé aztán történt egy

maren álló Tarczaly-csoport jobb szárnyához, a Chiliskában csak egy erős völgyetzáró szakaszt hagyván vissza.

Közben az esőt felváltotta a havazás és a Monte-Farcu kemény tél várt bennünket. A legénység nekifüktü a munkának, hogy minél előbb elkészülhessen egy összefüggő lövészárakkal, mely nemcsak az ellenség, de a csontig ható fagyos havasi szél ellen is némi védelmet nyújtson. Ugyszólván, az ellenség orra előtt folytat a munkálatok, ki a Monte-Farcu mare 1503-as magaslatáról egész közel toltta hozzánk tábori őrszeit és figyelő őrszeméit, kiket aztán buzgalommal szedegettek a századok mesterlövői rejtekhelyeikről.

December 3-án kezdte meg az orosz tüzérség belövéseit vonalainkra és csakhamar nemcsak pontos találatot ért el a Monte-Farcu mare 1370-es háromszögletű megerősített ponton, de az Uzvölgyben elhelyezett tütegeivel teljesen oldalozó tűz alá vehette az 1295-ös magaslattól az 1370-es magaslaton túl terjedő hegygerinc állásainkat.

December 4-én délelőtt 11 órakor pergőtűzszerűen zuhogtak az orosz lövedékek az 1370-es magaslatra-melyet délután 4 órakor az orosz gyalogság támadásra követett. Gyér számu, elcsigázott, a nagy fáradalmaktól kimerült honvédeink dühös energiával védtek ezen magaslati állást, de mégis kénytelenek voltunk a tulerő elől néhány száz méternyire visszahelyezni vonalainkat. Másnap a kiváló bátorságáról ismeretes Schwartz Dezső tart. hadnagyot századával ellentámadásra rendeltem, kinek sikerült ugyan az ellenséget visszaszoritani és állásainkat megjavítani, de ő maga, sajnos, fejlövést kapott

és súlyos sebével hátra kellett szállítani. Röviddel ezután csett el Andreidesz zászlós, kit egy gránát fején talált, midőn embereit halált megvető vitézséggel rohamra vezette.

Ezen időtől kezdve csaknem teljes 3 hétig sem éjjelünk, sem nappalunk nem volt többé. Reggel 7 órától kezdve délután 3 óráig tekintet nélkül a jó vagy rossz látási viszonyokra, szüntelenül vert bennünket az orosz pergőtűz, melyet azután rendszeres gyalogsági támadások követtek. Az emberi energiát és ellenálló képességet a leghallatlanabb mértékben igénybe vevő harcok voltak ezek, melyekben honvédeink emberfeletti teljesítőképessége, vitézsége, kitartása soha el nem homályosítható módon érvényesült. Kitartott a legeszevesztebb gránát- és srapel-záporban, kitartott a tulnyomó támadó erő ellen és inkább ott fagytak meg számosan csontkeményre a dermesztő hideg téli éjszakákon ridg kis lövészteknőikben, de el nem mozdultak volna az ország szent határának védelmében a nekik kijelölt helyről

December 21-én éjjel egy bajor zászlóalj kapaszkodott fel a Monte-Farcu marere és felváltotta a már nem is emberformájú és létszámban kevesebb mint felére leolvadt zászlóaljamat. De volt olyan századom is, melynek 160 puskából álló létszáma 38-ra apadt le az ellenség és elemek ellen folytatott eme súlyos küzdelmekben. Tarczaly századost már napokkal előbb elhelyezték a Magyaros hegységbe, hol nemsokára orosz fogságba csett.

December 22-én délelőtt érkeztekünk le egész éjjeli

váratlan dolog, mely egyszerre véget vetett az ő amerikai vándorlásának. Akkor valami nagy, piszkos gyárban dolgozott pár ezred magával. Elég jól fizettek, de nem tetszett Csekő uramnak, mert nagyon megviselte az egészségét. Egyszer aztán valami gyárban megszólította egy ágens:

-- Tudnék én itt egy kigyómednek való munkát

-- Mi légyen az?

-- Jól megfizetik, nem is nagyon erőlteti meg magát, csak egy kicsit furcsa, nem minden embernek állja a természete.

-- Nyögje ki miszter, ne kerteljen.

A furcsa benne az, hogy tenger alatti munka bűvár dolog.

Csekő uram nagyot nézett erre, no ezt még nem próbálta. Talán ez méltó lesz hozzá.

-- Vállalom én miszter, csak innen szabaduljak. Mondja el körülményesebben, hogy miről van szó.

-- Hát tudja, innen elviszik kendet egy szigetre, melynek a partján úgy tíz méternyire a víz alatt millió meg millió apró csiga fekszik. Ezt a töméntelen csigát kell a víz alatt egy kosárba lapátolni és fölhozni a hajóra.

-- Nem lehet az, miszter.

-- Dehogyan lehet, évek óta csinálják.

Hogy lehessen a víz alatt dolgozni?

-- Extra buvárruhába öltöztetik kendet, csak úgy megy a munka, mintha föllet ázna. A fizetése kétszer annyi, mint itt ebben a gyárban.

-- No ha más kiállja, én se halok bele.

Es Csekő Gábor uram elment Kuba-szigetére. Megengedték neki, hogy egy napig nézze a munkát, akkor Csekő uram kijelentette, hogy eb, aki nem vállalja. A felügyelő fölvitte egy hajóra, ott bevitte egy terembe és elkezdte neki magyarázni:

Idenézzen atyámfia, ezt a buvárruhát magára föladjuk, ezt a nagy gömböt a fejére csavarjuk s akkor ezen a létrán lemegy a víz fenekire. Ne féljen, ebben a ruhában épp olyan kényelmesen mozog mint idefönt a magáéban, levegője is lesz annyi és világossága, mint itt fönt.

-- Rendben van és mi lézsem a munkán?

-- Abba se lesz hiba. Leviszi magával ezt az ásót és ezt a kosarat, s a fenéken heverő csigával telemeríti a kosarat, s a feje mellett a vízben egy kötél fog lógni, ha a kosár tele lesz, maga ezt a kötelet egyszer

nehéz menetelés után az Uz völgyébe. Az orvosfőnök a csapat megvizsgálása után kijelentette, hogy legalább 2—3 heti pihenőre van szükség a teljes harcképesség visszanyerésére. Hadosztály és dandárparancsnokaink is meglátogattak bennünket és meleg elismerő szavakkal emlékeztek meg a csoport hősie magatartásáról egyben teljesen méltányolták a 2—3 heti pihenést.

El volt feledve minden halálos viszontagság. Az ezer veszélyt és gyötrelmes nélkülözéseket átszenvedett legénység és tisztikar azzal a jóleső érzéssel tért 22. és 23. ra virradó éjjel nyugalomra, hogy mily szép karácsonyt fogunk mi majd ünnepelni kellemes pihenésben, kint küzdő bajtársaink biztos ércfala mögött. Folytak a vidám tervezgetések a karácsonyra díszítésére és a kölcsönös ajándékozásokra vonatkozólag és a rég nélkülözött meleg fedezékeket és a friss forró gulyást nem cseréltük volna fel a kacsalábon forgó varázkastállyal sem, sem pedig a madártejjel sült tündér kaláccsal.

Ámde ember tervez, Isten végez . . . !

December 23. án délelőtt hatalmas tüzrégi előkészítés után megrohanták az orosz tömegek a Magyarosól Solyomtárig terjedő állásainkat és ámbár hallatlan embervesztéssel, de mégis sikerült nekik a Magyaros-Sövérs hegycsúcsok között csapatainkat a hegygerincről leszorítani és az Uz völgye fölött néhány domináló pozíciót hatalmukba keríteni.

Már a harcok folyamata alatt, melyeknek lefolyását a völgyből ugyszólván szabad szemmel figyelhetjük meg, az a sejtés ébredt fel bennünk, hogy alighanem szerep vár ránk is ezen gigászi küzdelemben és a mi

2—3 hetes hoklog pihenőnknek akkor bizony alaposan befellegzett. Nem is kellett sokáig bizonytalanságban lennünk . . .

Délután 2 óra felé riadó. Parancs: a Kalmár-csoport a Virágvápán Lugosnyakon át a Sövérs havasa alá menetel és ott a cs. és kir. 9. gyalogezredet támogatja a Sövérs visszafoglalására irányuló ellentámadásokban.

Íme tehát, lecsapott a derűs égből a villám. Azaz dehogyan volt az derült ég. Testre-lélekre nehezedő ólmos felhők tilták meg a sötét komor hegyeket és mikor 3 órakor nehéz „marsadjusztirunggal” elindultunk, dermesztő jeges eső verte a nekibusult csapatot. Nem egy keserves sóhaj, nem egy elfojtott káromkodás hallatszott a rendekből, mialatt a nyaktörőn sikos, meredek hegyoldalakra felkapaszkodtunk azzal azonban minden ember teljesen tisztában volt, hogy ez *nem lehet* más-ként, ennek így kell lenni és ha utolsó csepp vérünkkel is, de vissza *kell* venni a fenn elragadott állásokat, melyek az ellenség által megszállva, örökös nyugtalanságot okozna csapatainknak, sulyosan megnehezítené a völgyben a közlekedést és utánpótlást és egy további veszedelmes betörési pontot szolgálhatna a makacs ellenségnek. Az egész harchelyzet ezuttal oly klasszikus egyszerűséggel állott katonáim szemei előtt, hogy alig kellett megértéséhez valamit hozzáfűzöm. Már pedig a helyzet teljes megértése, a kitűzött feladat fontos és elkerülhetetlen szükségessége a legegyszerűbb katona lelkét is megedzi, energiáját megsokszorozza és ha jól ki káromkodta magát a békerontó moszkálira, az éktelen hegyekre és ha mindjárt újból szíve szerint leszedheti a

megrántja, s akkor mi a kosarat fölhuzzuk. Ha pedig nem jól érzi magát, kifáradt vagy szédül, akkor, értse meg jól, ezt a kötelet kétszer rántja meg, s akkor mi magát huzzuk föl. Megértette?

— Meg. Kezdhethjük, ha úgy tetszik.

Gábor gazda tehát fölvette magára azt a furcsa gumiruhát a nagy tökféjjel, mely elöl üvegből volt, úgy hogy ki lehet látni rajta. Alig tudott benne mozogni, a lába különösen nehéz volt. No de majd másképp lesz odalenn. Aztán nagyot fohászzkodott és megindult lefelé. De bolond is az a magyar ember, aki ilyesmikre vállalkozik, mikor nem muszáj. Amint leért, rögtön tapasztalta, hogy a német tökéletesen igazat beszélt: könnyen mozogott, könnyen lélegzett és egészen jól látott. Jól látta az apró csigák millióinak rétegét, melyet taposott. Letette a kosarat, két kézre fogta az ásóját, no, Isten nevében fogiunk ehhez a furcsa munkához. Elmúlik egy pár másodperc. A teremtésit, valami nincs rendben. Valami baj van, de nem tudja, hogy mi? Ujra neki fohászzkodik, megint abba hagyja és rátámaszkodik az

ásójára. Akkor veszi észre, hogy a nyála csorog végig az üveglaklagon.

Hopp, megvan. Gábor fogja a kosarat, az ásót és kétszer megrántja a kötelet. Nagysebtiben fölhúzták, azt hitték, hogy rosszul lett. Hamar lebontják róla a nehéz gunyát, ott áll a magyar nyugodt arccal, látni való, hogy kutyabaja sincs. Amint a fejét levették, egyszerre meg szólalt:

— Nem vállalom a munkát.

— Ugyan miért?

— Nem lehet. Nem megy az Istennek se. *Nem tudok a markomba köpni.* Enélkül pedig nem tudom elkezdni. Köszönöm a hozzám való jószágukat. Isten áldja meg kigyelmeiteket. Ha nem megy, hát nem megy.

Az emberek vállat vontak és hagyták menni, nagyobb bolondot is láttak ők már Amerikában.

Ez a tapasztalat adta meg a kegyelemdíjfést Csekő Gábor amerikai utazásának. Már ilyen országban magyar ember meg nem marad, Othon is volt már három hét mulva.

szentelt vizet a felmentettekről, akkor mindjárt könnyebb a szíve és elfeledve mindent, újból kitör belőle az ősi verekedő virtus és nekimegy keserű elbusultságában az eleven örögnök is.

Előre tehát Istennel, a királyért és hazáért és csak nem gondolni semmire, ami most fájó emlékeket idézhetne fel a megtépett, elcsüggedt emberi lelkekben, melyekben a legszentebb, a legkeresztényibb karácsonyi ünnepekre ott honol a béke, a szelikség, a szeretet vágya.

Este 11 óra körül tennt a Lugosnyakon néhány hegyi tütegünk fedett állásainál melegedtünk a gyenge tűz körül. Az tütegek tisztjei, csupa vidám bécsi fiuk, előzetes karácsonyestét ünnepeltek már egy kedvesen feldiszipított csöppnyi karácsonyfa körül. Nem lehetett tudni, hogy holnap lesz e rá idő, vagy egyik-másik nem személyesen jelentkezik-e a kis Jézuskánál ünneptételre a mennyországban, hát egy nappal előbb veték ki részüket a karácsonyi hangulatból. Tisztjeimmal engem is szeretettel meghívtak egy korty pezsgőre, egy csajka fűszeres forralt borra és így nekünk sem mult el nyomtalanul a karácsony szent ünnepe. Mert hogy váratlanul jött, annál jobban esett.

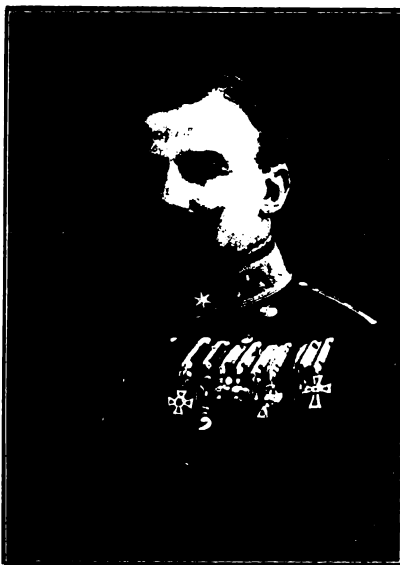
Még az éj folyamán elfoglalták a századok helyeiket: egy része a tartalék-

állásban, másik része a már azóta hősi halált halt Vincze Gyula tart. hadnagy parancsnoksága alatt a Sűvérjes csucsánál, alig 80 lépésnyire a tetőn beásott ellenségétől. Nehéz napok, keserves harcok következtek ezután honvédeimre, kik egy közben megérkezett porosz zászlóaljjal felváltva küzdöttek a legkedvezőtlenebb viszonyok között. Hevenyészett lövészeteknőkben reggeltől estig meg sem moccanhattak, szemben velünk a pokolian élesszemű szibériai lövészek álltak részen és ha

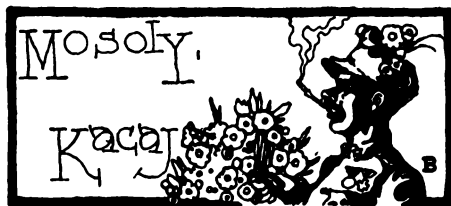
valaki csak a fejét emelte fel egy pillanatra, nyomban 2-3 golyó furta azt keresztül. A dermesztő hidegben tucatszámra fagytak el az emberek végtagjai és aki végigélte ezeket az 1916-17. évi karácsonyi és újévi napokat a Sűvérjes szakadékaiban, az bizonyára késő vénségéig keresztet vetve fog visszaemlékezni arra.

Öreg és ifju honvéd egyaránt az önfeláldozó hűség, vitézség és kitartás glóriáját vonta szenvedésektől meghajolt feje körül ezen decemberi harcokban és az ujszülött kis Jézus könnyezve tekinthetett le aranyos trónusáról, hogy megáldja azokat a katonákat, kik az emberiség nagy ideáljainak kivívásáért ép úgy küzdöttek és ép oly krisztusi kinszenvedéseket éltek át, mint ő: az emberiség Megváltója!

Az ezred arcképalbumából.

Nyékhegyi Nyékhegyi Ferenc alezredes, az iglói III. zli. parancsnok. több ízben ezredparancsnok-helyettes, a hadi díszítményes III. o. vaskorona rend, s hadidíszítményes III. o. k. é. k., a katonai bronz érdemérem, a porosz vaskereszt és a Károly csapatkereszt tulajdonosa.

A kukker.

Pista bácsi ismert, öreg tisztiszolga. Szereti a harcot és már ugyancsak sok gazdát cserélt. Ezidőszent hadnagy a legújabb gazdája, aki buzgó ismerkedésben az új állással és az ismeretlen előtereppelel, elszalaszt egy honvédet, Pista bácsihoz a látszóvéért.

— Hallja-e Pista bácsi, vigye ki a hadnagy úrnak a kukkert!

Pista bácsi pár perccel a parancs vétele után buzgalommal cipel egy ládat a gazdája álláspontja felé!

— Hát maga mit cipel? — kérdezi megrökönyödvé a gazdája!

— Násan jelentem, a kukkert hozom — feleli Pista bácsi szerény egykedvűséggel.

— Hissz én a kukkert kértem, a látszóvet, érti e, öreg! — ripakodik rá most már mérgesen a hadnagy. Pista bácsi szó nélkül kitorászni kezd a kufferben és a fenekéről kihalássza a szerencsétlen kukkert.

— Ez a, hadnagy úr? — kérdi.

— Ez hát, — feleli gazdája és már lecsillapultan veszi át tőle a kukkert. — Hát még azt sem tudja, hogy mi a neve ennek?

— Mán én magyar ember vagyok, — morfondíroz Pista bácsi magában — hát hogy értsem meg, amit a hadnagy ur fránciálul köröszöttl el!

Reich Lajos, honvéd.

Az Úzi szoros.

Irtá: Dr. Szádeczky K. Lajos.

Az 1917. évi tavasz győzelmi híreinek első fecskéi az Úzi szoros tájékáról érkeztek.

Március elején olvastuk a hivatalos jelentésben, hogy a 39. hadosztály hős honvédei megostromolták és elfoglalták a Mogyorós-tetőt és mintegy ezer foglyot és gazdag zsákmányt ejtettek.

A következő napokon visszaverték az ellentámadásokat.

Nemsokára jött az újabb örömhír, hogy a Csobános völgyében visszaverték az oroszokat és elfoglalták a Solyomtártetőt s visszaverték a visszafoglalási kísérleteket.

Majd pedig azt olvastuk, hogy az Úz-völgytől délre három kilométer szélességben foglalták el honvédeink az oroszok magaslati állásait. Ezek nyilván a Veresviz előtti keleti hegygerincen voltak a híres Nemere csúcstól észak felé. Az ápr. 2. jelentés szerint pedig az Úz-völgy két oldalán fekvő magaslatok ellen irányult 2 km. szélességű támadást vertek vissza.

Mindezek a hírek annak idején fokozottan vonták oda figyelmünket, hol a turistaságot a mi hős honvédeink, tüzéreink s huszáraink gyakorolták.

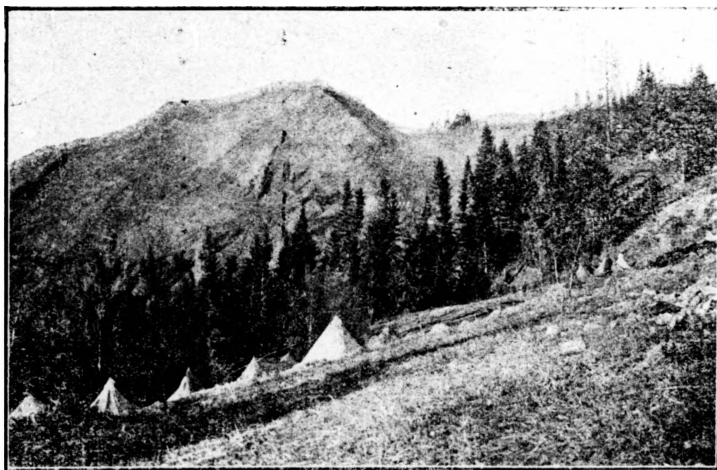
A Mogyorós (vagy erdélyiesen Magyaróstető, sok erdélyi névrokona között ez immár leghíresebb) az Úzpataktól északra, éppen az ország határszélén emelkedik 1340 m. magas-

ságig. Alsó részein gyönyörű, érintetlen őserdő borítja, százados fenyőfákkal, közben szép tisztásokkal. Meseszép nyáron és télen egyaránt, főként ha hórétteg és fagyos zuzmára óriási karácsonyfákká varázsolja erdejét.

A Csobánosvölgy felett fennebb emelkedő 1343 m. Solyomtár (1734-ben Solyomtál néven irták. Sz. O. VII. 375.) sem a sólymok tárháza most. Bizonyára elriasztotta őket az aljában leselkedő és rejtőzködő 21-es mozsarak mennydörgésszerű süvöltése, melyek a gyászindulót fujják az oroszok haláltáncához.

Mióta a világ fennáll, a csiki határheység nem volt még ilyen sorsdöntő harcok színhelye, mint az utóbbi két évben. Itt törtek át, ezeken a szorosokon és hegyeken az alattomos oláh betörők 1916 aug. 27—28-án s itt verettek át s menekültek vissza eszevesztetten október 13—14-én. Azóta a határszél vidéke állandó és meg-megújuló harcok színhelye, főként mióta az oláhokat az orosz segítő hadak váltották fel.

1916 október végén még előbbre törünk Moldva határszélein, de a régóta kiépített erődítések áttörésére a beállott téli idő nem volt alkalmas, úgy hogy az ellenséges seregek a határszél hosszában néztek farkaszemet egymással a tél folyamán. A Mogyoróstető s a Solyomtár azóta kétszer gazdát cserélt s most mi vagyunk a

A Magyaróstető.

Nyékhegyi Ferenc alezredes felvétele.

határmagaslatok birtokában s mint az úzvölgyi honvédek egyik parancsnoka márc. 25. levelében írja: „az oroszok hiába akarták a birtokunkba vett magaslatokat visszafoglalni, véres fővel vertük őket vissza s így csak irigy szemmel sandíthatnak most a mélységből mireánk, kik a magaslatoknak ezután is föltétlen birtokosai maradunk.“

Nagy lelkiörömmel és gyönyörűséggel jártam a múlt tél folyamán e vadregényes, szép vidéken, melyet az őssalkotó természet a világ egyik gyöngyévé teremtett s melyet hős honvédeink a magyar vitézség pantheonává avattak. Eddig a turisták sem ismerték,

a madár sem járt erre. Ezután — azt hiszem — bucsujáró temploma lesz a magyar hazafiságnak s remélhetőleg a szövetségesek kegyeletének, sőt tán az ellenség veszteségeiken kesergő emberi fájdalomnak is. Nem lesz azért érdektelen egy pillantást vetnünk ez ismeretlen szegéletföldre (ahogy a kászoniak nevezték földjüket a Moldvában harcoló Mátyás király színe előtt, midőn vitézségüket kiváltságokkal jutalmazta).

Az erdélyi keleti Kárpátok fő közlekedési utjai a történelmi idők kezdete óta mindig a Radnai, Besztercei, Tölgyesi, Gimesi és Ojtozi hágók és szorosok voltak. Ezeken át bonyolódott le a forgalom, ezek voltak a hadak utjai. A szűkebb mellékvölgyeket csak a pásztorok, csempészek, szökevények és olykor az orozva betörő kisebb rablócsapatok (oláhok, tatárok) használták. Határőrei a XVII—XVIII. században a határszéli falvakból kirendelt szabad székelyek voltak, kiket oláhosan plájásoknak is neveztek.

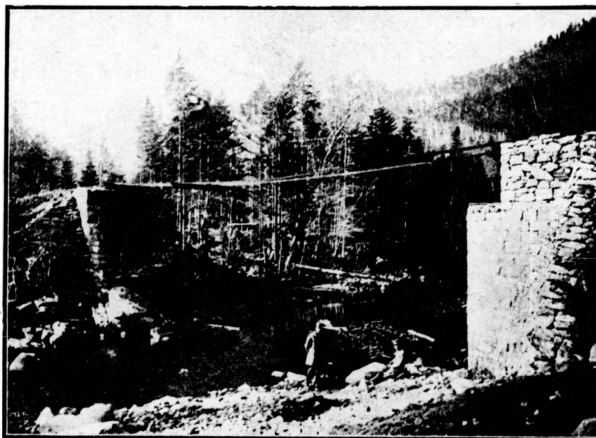
A székely határőrség felállítását (1764) az új határőr-katonák őrizték a határszorosokat és mellékutakat. A havasi juhászatra bevándorló oláhokat is alkalmazván, a Csobános név ezektől származott. De már a Tatros folyó neve a Gimesi szorosban (melyet hivatalos tudósításaink is Trotosul oláhos formára ferdítenek el) ősi szláv szó, mely a Tátra névben is megvan s Ditró is valószínűleg ennek a változata.

Az Úzi szoros és Úz pataka ősi turáni név s régi történelmi emlék maradványa. A kunokat eredetileg úzoknak is nevezték s midőn ezek a mai Moldova területén laktak,

ezen a szoroson át közlekedtek a csiki székelyekkel. Az úzok vagy kunok országa (Cumania) a mai Moldova, az Árpádok korában a magyar királyok tartománya volt. Királyaink címében is benne van, zászlaját ma is viszik a koronázáskor a mellék tartományok zászlai közt. Amíg IV. Béla

a kunokat be nem telepítette országunkba, addig oláh nem igen volt Moldvában, mely csak Nagy Lajos alatt alakult át települt oláh tartománnyá. A sok Kumanesti név a kunok emlékét hirdeti ott. Egyik Comanesci a Tatros völgyében éppen az Úzpaták beömlése szomszédságában van. Melléknevek emlékét nálunk is őrzi néhány helynév: Úzon (Háromszéken), Uzsok (Ungmegyében) stb.

Az Úzi szoros is akkor lehetett legforgalmasabb, mikor a fürge kunok apró lovai poroszkáltak rajta át a Szeret völgye felől, hol a kun püspökség székelte. Azóta csak a pásztorok, favágók, erdőlé székelyek s egy-egy Moldvába átkelő utas fordult meg ott. A Tatros völgye Moldvában tele van székely kivándorlókkal, kik nagyrészt a székely határ-

Az úzvölgyi iparvasút hidjának romjai.

Nyékhegyi Ferenc alezredes felvétele.

őrség erőszakos szervezésekor (1764) menekültek ki Csikból a Gimesi s az Űzi szoroson át.

Ez utóbbi keskeny, hosszú (50 km.) kanyargó patakparti völgymélyedés, az Űz pataka mellett, mely

Csikszenmárton, Bánfalva és Szentgyörgy hegyeiből eredve egyenesen keletnek folyik Moldva felé. Környékén község vagy népesebb tanya nincs. Helynevei is csak a pástoréltre emlékeztetnek (Aklosbérc, Akloscsárda).

Most az eldugott szoros ugyancsak megélénkült. Csikszentmártonból(mely most tele van katonasággal) meredeken kasparkodó szekérut vezet fel az Aklosbérc ezerméteres hágójára, honnan a patakok már Moldva felé folynak. Mikor ott jártam (1916 nov.), akkorépült nagy katonai munkáerővel egy új szerpentint, amely immár át van adva a forgalomnak.

Az Aklosbérc tulsó oldalától ősfenyvesek közt bércoldalakon és völgykatlanokban vezet tovább a dőcögős ut, mely alatt és mellett kanyarog és zugva morajlik a kristálytisza vizü, pisztrándus Űz pataka. A meredek hegyoldalakon néhol a szélvihar az összes fenyőfákat ledöntötte, gyökerestől tépte ki: úgy fekszenek rendre egymás mellett, mint a réten a lekaszált fűszálak. Rettenetes ciklon dühöngött itt a múlt nyár derekán. Kilométerekre terjed a

pusztulás, fel lehetne belőlük építeni jó néhány száz falut. Az előjelekben hitt őseink mindjárt megjósolták volna a nagy égi háboruból az azóta bekövetkezett földi háborút.

A mily elhagyott volt régen e félre- eső szoros ut, ép oly élénk sürgés-forgás van most benne. --

Egyik legvitézebb honvéd hadosztályunk fő- és mondhatni egyetlen közlekedési útja, melybe 26 km. távolságban a Kászon felől vezető ut torkollik a völgybe. A csiki és kászoni utak találkozó csomópontján van békeidőben az első emberi lakás: az Akloscsárda. Most

ez egész táborhely, egy barakkváros.

Onnan bennebb haladva a vidék mind vadregényesebbé válik. Az ut a szűk völgyben összeszorul A patakot mindkét oldalon meredek hegyfalak szegélyezik. Nem látni mást, csak eget és annak tükréül a zugó patakat. A kőtörő utázcsoportok félrelapulva ergednek helyet a dőcög bricskának Szinte megkönnyebbül s börtönéből szabadul a lélek, midőn a határszálen a völgy némileg kitágul s ismét emberlakásoknak enged helyet. Békeidőben ott van a vám-

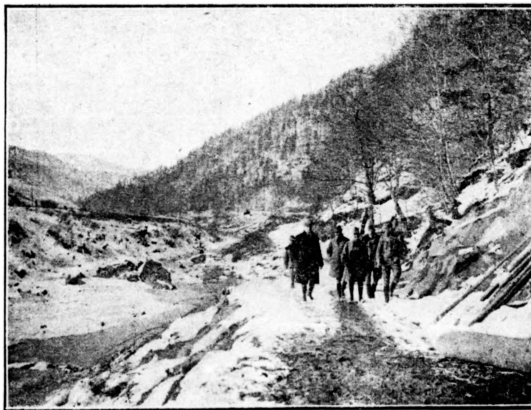
ház, majd egy fűrészgyár s közvetlen a határszálen a csendőrségi laktanya. Emellett a „Kökert“, melyben most a határszáeli harcokban elesett hőseink alusszák dicső álmukat.

Apró fakeresztek jelölik sirjukat, nevük-

Hósi temető az Űzvölgyi „Kökert“-ben.

Nyékhegyi Ferenc alezredes felvétele.

Nyékhegyi-szertány az Űzvölgyben.

Nyékhegyi Ferenc alezredes felvétele.

kel, ezredük számával s elesésük napjával. A nagy sirkeresztben ez a költői felírás áll:

Erdély határhegyét harcolva bejárták
S a szép Székelyföldet már szabadnak látták.
A hazai földért harcoltak itt bátran
S hantjuk itt domborul a szabad hazában!

Most ez a határszéli völgykatlan nagy és népes táborhelyé alakult át. A megvolt

épületekhez újabb barakkok épültek. Volt miből. A cyklon itt is egész hegyoldalakat tarolt le. A katonáknak nem sokat kellett fáradni a favágással, készen kínálkozott az építő- és tüzelőanyag. A fűrészgár is telve volt deszkával. Épültek is olyan fenyőpaloták, hogy Attila hun királyé sem lehetett sokkal különb; a magaslati állásokban pedig kombinálták a fával a követ s olyan erkélyes, előtornácós sátorpaloták épültek, hogy szinte megirigyli az ember s előre is szeretné lefoglalni turistalagnak a béke idejére. A kaszai honvédek ezredparancsnoka Jeszeniczei Jankovich Ferenc és helyettese Nyékhegyi Nyékhegyi Ferenc (kinek szép fényképfelvételeit közöljük) hosszas

lengyel-oroszföldi táborozásai közben alig lakhattak kedvükre valóbb, gusztusosabb pavillonban, mint az úzvölgyi határszélen.

Onnan még magyar földön mehetünk előre a vadregényes kies völgyzorosban az előretolt védőállások felé. Az ut felett lógó táblán ez a jelzés áll: Nyékhegyi-sétány. Mintha egy árnyas fenyőparkban sétálnánk,

pedig itt már a gránátok és srappellek tüzjátéka körzetében vagyunk. Az erdő rejtekhelyein apró házikók, fa- és kőpavillonok, a zászlóalj és századparancsnoké: Irénke-lak, Cica-lak. Hol vannak ezek a védangyalok? Messze távolban, de lelkük itt örködik a féltett hős dahiák körül.

Átmegyünk a Breith hidja felett s el-

érkezünk a határszélre, hol a Jankovich-erőd áll őrt. Drótsövények hálózata, lecsapó sorompós kapu, spanyol lovas drótsövényes boronafákkal.

Még előbb (már Moldva területén) a két front közti határvonalon ledöntött fák akadály, letarolt erdő, hogy kilövés legyen, ha az oroszoknak támadni jönne kedve. Itt egy lábbal honi, a másikkal oláh területen állhattam honvéd barátaim kíséretében.

Az oláhok pusztításának itt is meglátjuk a nyoma. Az Úzvölgy felett épített iparvasuti hidat felégették, csak a puszta sinek lógnak a víz felett a két köpilléren

Ahol a Veresviz az Úz patakába ömlik, ott már földalatti fedezékekben tanyázott az

előretolt őrség. mert a szemben levő hegyen már az oroszok állottak s ágyuikkal belövődöztek a völgykatlanba. Márciusi győzelmeinkkel a környező magaslatoknak uraivá válván, a legjobb reménységgel nézhetünk a további sikerek elé.

Ezek a haditények e vadregényes szép

Az ezred arcképalbumából.

Martini Róbert, m. kir. 8. honvéd gyalogezredbeli őrnagy, a m. kir. 9. honvéd gyalogezred 11. zónájának volt parancsnoka. Képiünk a löbbszörösen kitüntetett zónaparancsnokot a harcútj erdejében, fején rohamsisakkal ábrázolja.

Tél az Úzi szorosban

Nyékhegyi Ferenc alezredes felvétele

vidéket a hazaszeretet s ezzel szorosan egybe-
füzve a turistaság megszentelt helyévé varáz-
solták át. Az Uzvölgy és környéke nem lesz
többé terra incognita. Nem kell jóstehetség
hozzá, hogy az áldott békeidő bekövetkez-
tével a turisták versenyezve fogják e vidéket
felkeresni s midőn gyönyörködni fognak az
őstermészet gazdag szépségeiben, lelkük át-
szellemül és megtermékenyül a hazafiság
eszményeitől és áldani fogják a hősök emlé-
két, kik ezt a földet magyarnak megtartot-
ták s az ellenséget megtanították Zrinyi jel-
mondatára, hogy „Ne bánts a magyart”
mert nem maradsz büntetlenül!

* *

Dr. Szádeczky K. Lajost, a kolozsvári egyetem
történelemtanárát, az Erdélyi Kárpát Egyesület tisz-
telletbeli elnökét, az Erdélyt felszabadító hadjárat
alkalmával Arz hadseregéhez, mint történészt meg-
hívták és így ő mint a híres »Előre« honvédhad-
osztály felavatott tagja, vendége, közvetlen szem-

Az ezredparancsnoki kővár (meg-
figyelő) az Úzi szorosban.Nyékhegyi Ferenc alezredes
felvétele.

tanuja volt a nagy világtörténelmi ütközeteknek. Ott
volt a nagyszabedényi csatánál, a sellemberki ütközet-
nél, végigjárta az Apácai erdő, a Brassó körüli har-
cok színhelyeit, majd az Erdély keleti határát őrző
kárpáti honvéd-állásokat. E határvidékről való a fenti
— Nyékhegyi alezredes kiváló fényképeivel díszített
— utleírása, amit szíves engedelmével és utólagos
módosításával a kitűnően szerkesztett »Turistaság
és Alpinizmus« című folyóirat 1917. évi 10-ik szá-
mából vettünk át a szerkesztőség beleegyezésével és
a klisék átengedésével.

HADFFY IMRE HADTEST- PARANCSNOK BUCSUSORAI.

Livnói Hadffy Imre gyalogsági tábornok, a VI. had-
test parancsnoka meglehangú, elismerő és lelkesítő sor-
okat intézett a 39. hadosztály honvédeire abból az alka-
lomból, hogy a hadosztály a VI. hadtest kötelékéből
kivált.

A hadtestparancsnok ur ónagyméltósága a távozás
kor ezredünk zászlóaljai fölött szemlét tartott, mikor is
személyesen is bucsut vett a tisztikartól és legénységtől
s ugyanezen alkalommal mindenkori megelégedését nyil-
vántotta. Az ezredparancsnokság, mely már akkor a
felváltandó ezred körletében volt, táviratilag megköszönte
a szemlét és a dícséretet.

Hadffy Imre levelének tartalmát leközöljük, hogy
annak minden betűje csak lelkesedést keltsen mindnyá-
junkban a jövő időkre is.

„Vitéz honvédeim!

A magasabb intézkedés immár másodszer ki-
vánja hogy a 39. honvéd gyalog hadosztály a VI.
hadtest kötelékéből kivájjék.

Az első alkalommal a háború sorsa lehetővé
tette, hogy a VI. hadtest rövid 5 hét után ismét ke-
belébe fogadjon benneteket. Az újabb együttműködés
alatt csak még jobban megerősödött a kapcsolat, mely
a VI. hadtestet az ő törzshadosztályával összefűzte.

Magyar hazánk földjét védelmeztük ezen idő óta
vállelve.

Dicsőséges nagy napok, ádáz véres küzdelmek,
súlyos helyzetek csak újabb babérokkal szaporították
azt a dicsőségteljes koszorút, mely a 39. honvéd gya-
log hadosztályt körülölezi.

A kemény harcok Szászrégen és Parajd mellett,
az oláhok teljes kiűzése hazánkból, a véres harcok a
határon és a Magyaros bérceinek visszafoglalása
a hadosztály történetének megannyi fénypontjai.

A legteljesebb, legmelegebb elismerésemet és
köszönetemet mondom nektek dicső honvédeim a
VI. hadtest nevében.

A magyarok hatalmas Istene állja meg fegyve-
reiteket továbbra is és juttasson nektek még több,
még szebb és dicsőbb babérokat osztályrésztül az új
kötélékben.

A ti lángoló hazaszeretetek és királyhűségtek,
kipróbált vitézségetek és önfeláldozások biztosítékot
nyujt nekem arra, hogy magasan fogjátok mindenha-
tartani ama zászlót, melyre jelszó gyanánt a háború
kitörésekor felirtam:

„E l ő r e !”

Tábori posta 421, 1917. november 11 én.

Hadffy Imre, gyal. tábornok,“

Szabadság után.

Napló-kivonatok.

Irta: Junger Győző hadnagy.

1917. november 18.

A kemény, zord, őszi ködön bágyadt fényvel süt át a nap. Enyhén, mintha minden melegét elvesztette volna. És én nem tudom hol vagyok — és én nem tudom, mint élek és nem tudom, miért — de, mintha oly árva, elhagyott, bánatos lennék . . .

Természet hangulata ember lelkivilága. Most szomorú, rideg. Pedig nem régen volt az, amikor még melegség, boldogság, barátság, szeretet övezett, vett körül. Pedig nem régen volt az, hogy mohó vágygal, édes örömmel repeső szívvél szívtem magamba a szabad élet szabad levegőjét. Pedig nem régen volt az, hogy valóságnak tetszett minden, de minden, ami ma már csak álom — rég elmúlt tündérálom . . .

Virág áll az asztalomon. Őszirózsa. Halvány-szinű, bánatos szirmokkal. . . Nézem lassan, elmerengve . . . S valahogy — nem értem, miért — de a viruló pünkösdi rózsza jut eszembe. A rég elünt, mosolygó, véresen vörös pünkösdi rózsza. Amikor az én életem is olyan volt, mint amilyen a pünkösdi rózsáé! Viruló, gondtalan . . . Ma már csak hervadó őszirózsza. . . Talán az sem Talán csak az árnyéka . . .

. . . Fehérre meszelt kis házikó a lakásom. Vigan pattog benne a tűz. Minden oly szép, kedves még ma itten — Székelyföldnek kis házában De csak ma; holnap már nem látom, holnap már távol leszek innen. Távol az emberektől, távol mindentől!

Megzördül az ablak Hideg, süvítő szél csapja meg. Kitekintek Sűrű hófelhők takarják be az öreg havasokat. Igen, odamegyek. Oda, hol nem él más senki, csak akinek ott kell élni . . .

Uzvölgy. 1917. november 19

Nagyot rándul a kocsi rudja. Megakadtunk. Fölradiok álmodozásomból. Dörzsölöm szemeimet, mintha nem ismernék rá a tájra, amerre járunk. Pedig nem először teszem meg az utat

De most oly különös körülöttem minden!

Zajos, vig élet között élt lelkem, cigány muzsikája zsongott fülemben . . . Egy alacsony háznak kis ablakában mosolygó barna fej . . . Mily kedves, mily elragadó.

. . . Együtt ültünk. Kéz kézbe fogva. S néztünk egymásra. Néztünk némán, hallgatagon . . . Aztán összeért ajkunk . . . Titkon, lopva . . . Fölradtunk. Mi volt ez? Álom, valóság? Valóság azt, mert érzem csókjának tüzeit, égető tüzeit. Csak azt nem tudom megérteni miért, mit szeret rajtam? Vagy talán én

szeretem? — Ugy érzem. — Érzem szívem heves dobbanásán, érzem csillagos éjnek merengő ábrándjain . . . Pedig nem szabad őt szeretnem. Nem! hisz mást szerettem, mást szeretek talán még most is . . . Minden eszembe jut a csók után — a feledhetetlenül édes perc után.

Hallgatunk. Kéz-kézbe fogva. Nézzünk egymás szemébe. Mit várunk mi az élettől? Mit várunk mi egymástól?

Újra gondolataimba merülök el. De nem sokáig. Le kell szállni a kocsiról. A kocsi mondja. Ő utóvégre jobban ért hozzá, mint én. Szó nélkül engedelmeskedem. Leszálok. Akkor látom, hogy hol vagyunk. Egy magas hegy lábánál. Körül sötétlen merednek ránk a fenőfák. Apró szemekkel hull a hó. Lassan-lassan fehér lepedő borítja be az egész vidéket, a csiki havasokat.

A kocsis nagy szakértelemmel fogja kezeibe a gyeplőt. Kettőt-hármat szuhint az ostorral. Mindhába, a lovak nem mozdulnak.

Mert úgy van ám az, tetszik tudni alázatosan jelentem hadnagy ur! a ló nem ember. A ló ló. Aligha boldogulunk ezekkel itt!

— Próbálja meg, még egyszer Öreg! Hátha! — S tényleg. Az újabb kísérletnek meg lett az eredménye. Elindultunk. A lovak is gyalog — mi is. Negyedóra alatt fenn vagyunk a hegyen. Felülök. S megyünk tovább a hegyek közt. Lassan, lépésről lépésre.

Sötétedik. A hegyek tetejét már belepte a hó. Sűrű köd ereszkedik le a völgybe . . . Az ég komor, alig látni a buvó holdat.

Állás. 1917. november 23

És vágytalak látni, vágytam égető ajkad tüzes csókját ajkamon érezni. Vágytam bánatos szemeid könnyes csillogását órák hosszát nézni. Vágytam remegő kis kezéd, kezem közt tartani. Vágytam a lég után, mely körülvesz Téged. Vágytam imádni lényedet, vágytam szerelmes szívvél szeretni Téged, vágytam egy szót mondani neked: azt, hogy szeretlek!

S láttalak — Láttalak olyanak, mint még soha. Láttalak bánatos szemekkel bájosan mosolyogni. Láttalak büszkének — nem! — kedvesnek, szépek. Láttalak olyanak, amilyennek én akarlak, amilyennek én szeretlek.

Boldog voltam. Ahányszor Hozzád készültem, hiosszu, szerelmes gondolatokat fontam képzeletemben, hogy majd azokat mind Neked mondom el.

Hogy azokat csak Neked mondom el. S mikor melletted voltam? Szóhoz sem tudtam jutni, csókom tüze mindent elmondott Neked.

Ha szeretsz — úgy tudod, mi volt benne. Egy élet minden reménye, egy élet tiszta szerelme, egy élet jövő boldogsága, az én Életem!

Elhagytalak. Hosszu, fájó volt a bucsu. Mintha már sosem látnánk egymást, mintha akkor, csak akkor lettél volna az enyém. Most itt ülök leveled előtt. Odakint tombol a dühös szél, idebent lassan lobog a kályha tüze-lángja, de én csak Téged látlak, de én csak emlékednek élek. Mintha most is mellettem lennél, mintha most is csak engem szeretnél . . .

Robbanás. Megrázkódnak fedezékem falai. Háboru van. Háboru, mely elszólitott mellőled, mely ideköt ehhez a sivár magányhoz; ideköt, hol csak a multnak lehet élni, a jelennek nem.

Állás, 1917. december 3.

Órákhosszát ülök kicsiny gyertyám halvány fényénél.

Néha-néha felpislog gyenge lángja s én összerendezenek. Miért? Nem tudom. Mintha vad, bántó gondolat járná át mozgó rugóival gémberegett, összetört tagjaimat. Bámulok ki az ablakon, bár nem látok semmit. Komor, sötét, vad az éjszaka.

Az ezred arcképalbumából.

Paksy Ernő százados, zászlóaljparancsnok, a katonai bronz érdemérem, a II. o. hadi díszítményes katonai érdemkereszt és a II. o. porosz vaskereszt tulajdonosa

Bemenekültem. Nem! birtam az éj ijesztő csendjét, az erdő kihalt, téli táját. Itt ülök a gyertya mellett. Nem értem, mit akarok, mit akarok az élettől. De érzem, hogy nem vagyok veled megbékülve; érzem, hogy bánt, idegesít minden, ami élet! Élet! megcsalt, összetört.

Voltak életemben szép napok is, vannak szép emlékek. Most már azokban is kételkedem. Álom volt csak Pár percnyi öröm, élvezet, semmi más. Jó volna meghalni . . . Lehunyni szemeimet. Aztán nem tudni semmiről. Állandó sötétségben, tudatlanságban élni . . . Miért is dolgozik az ember?

Évszázadok keserves munkájából épített vár dült össze, mintha orkán tépte volna le valamely bérce máról. Kultúra? ott ténfereg, nyög a sötét mélység, tátongó ür gyomrában, agyongyötörve. Ma és kultúra? Nem kell! Senkinek sem kell! . . .

.. Egy szebb jövő lesz. Lesz majd idő, amikor öröm, majd ölt testet az emberek szívében.

Lesz idő, amikor majd zugni fognak a harangok. Majd ha béke lesz. . . Ha béke lesz . . . amikor majd reszkető karokkal öleli át anyja a fiát . . . ha az öröm sirásba olvad át . . . ha virágosó hull majd a csukaszürke sorokra . . .

Hol kapható a „Kilences Honvédek“ tábori ujság.

A 9. honvéd pótzászlóalj gazdasági hivatalában Kassa, Bethlen-körút.

Stoier Izidor könyvkereskedőnél, Liptószentmiklós.

Budapest keleti, Budapest nyugati,

Kassa, Eperjes, Lőcse, Sátoraljajhely, Marosvásárhely.

Eger, Brassó, Füzesabony és Győr városok pályaudvar vasúti hírlapelárusító vállalatánál.

Lapunk jövedelme. Lapunk 1. száma 716 K 40 f., a 2. és 3. száma 2340 K 04 f. és a 4. száma 1438 K 60 fillért, vagyis az 1—4. szám után összesen 4495 K 04 fillérral gyarapítottuk az ezred özvegy-árva-alapját, mely összesen kívül 54 koronát ittattunk a hősi halált halt tanítók özvegyeinek és árváinak

alapjára azon előfizetések után, melyeket a tanítói kartól kaptunk. — Lapunk októberi, a békécsi ezrednap szímből 100 vagy 50 példányt rendeltek: Gróf Mailáth erdélyi püspök 60 K, Ruggyanta-egvár Budapest 60 K, dr. Rott Nándor veszprémi püspök 60 K, Máriaassy Ödön Mád 100 K, Cukorgyár Szerencs 60 K, Reiner és Mandula Igó 25 K, Kann és Heller Budapest 30 K, Gyümölcslikőrgyár Besztercebánya 60 K, Eperjes város 30 K, Magyar Leszámitoló Bank Budapest 60 K, Eradalom Sárospatak 60 K, gróf Zichy püspök 60 K, Liptóvárosi Takarékpénztár 60 K, Rimamurányi vasgyár 60 K, Polg. fiúiskola Kassa 42-40 K és báró Weiss Manfréd 300 K, ki az 500 példányt a háterszágban levő tartalék kórházak részére rendelte.

4 kozák, ki Sztempák hadnagy tüzelése alatt szerencsésen megmenekülhetett. Közben Sztempák hadnagy is kapott egy lövést, de csak köpenye ujján hatolt át.

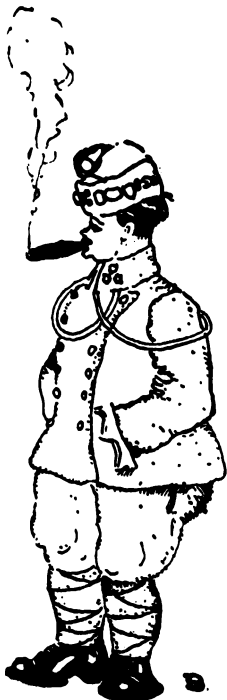
Honvédeink boszuvágya a fenti esetekből kifolyólag nem csodálható. Ugyanazon a helyen, ahol Székely őrzetöt lelőtték és Víz honvélet megsebesítették, derék felderítő járőrünk Zenovics önkéntes szakaszvezető parancsnoksága alatt az előre lopóldzó ellenséges járőrön rajtaütött s megsokszorozva adta vissza a kölcsönt. Ugyszintén véres fejjel menekült a 9. és 11. század állásai elől egy-egy cserkesz járőr.

Székely István őrzetető mellé, ki első lakója lett Türgul Ocna és Doflana előtt a III. zászlóalj temetőjének — másodiknak temették Tóth István szakaszvezetőt Mindkettő „székely, tigris és 9-es honvéd” volt (a III. zászlóalj szentháromsága) Neveikhez méltó módon haltak meg. Az egyszerű fakeresztre egy nemzet nevében tettek hálakoszorút bajtársaik, a hőlepte hantok fölé az emlékezet von el nem muló kriptát.

Ha majdan eszébe jutna oroszoknak, románoknak szék hazánkra törni, megbotlanak a sir rögén s a hősi hantokon eszükbe jut a mult, a szálló igé: „Ne bántsd a magyart!”

P., géppuskás főhadnagy.

TÜKÖR

Tegnap fölkerestem palotájában a százados urat. Lakása a puritán egyszerűség és finom ízlés nemes összetétele, modora a legbájosabb az egész világon. Nagyon szívesen fogadott, bár tudta, hogy a „Kilencs Honvédek” rosszmájú tudósítója a ki nek már annyi mindenféle nyomja a lelkét — áll előtte.

Leültetett, megkínált egy vastag szivarral, — mondom végtelenül kedves volt csak ahogy a legkülönbözőbb témákról beszélgettünk, néha egy egy pillantást vetett noleszembe, amelybe csöndesen jegyezgettem. S ez így ment egész beszélgetésünk alatt, a pillantások mind gyakoribbakká váltak és a végén a legszívélyesebb bucsúzás közben csöndesen a fülembe sugta: „Ha engem be mész tenni a Tükökhóvatba, ott tőhöm le a dehekadat, ahol éhlek! Szehrusz!!

Egy vers az „Imádom az olasz frontot, de nem megyek oda, feneottegyemeg!” cimű kötetből.

Nem jó biz' a Karsztnak sziklazáporában

Ennél már sokkal jobb itt Romániában.

Itten az embernek megvan a jó helye,

Pezsögöt is küld Dr. Lácay (ettől fáj a feje!)

Nem kell sátor alatt hálni százkilencven éjjel

Meleg házban, puha ágyban fekszünk uri kényvel.

Itt nem jönnek már a macskák, nem a huszon-

[nyolcas

(Bizony isten urak, csunya a brügve jövő vas)

De hiszen már sokszor mondtam, mostan is meg

[régén

Tanum rá a sok csillag ott a magas égen

Nem szüit minket ugy-e urak, zerge a világra

Itt legalább nem dugasztunk

Bokán felül, éjjel-nappal

A gránátszilánkba...

Hazaszálló sóhajok.

Virrad. Oszladozik a világ sötéte: a szenttűzek lángja lobog magasra. Eg, pörzsel, fényt áraszt; megremegteti a földet; oszlatja a fekete esztendők minden keservét. Összetett, esdeklő kezekkel, fohászt rebegő ajkakkal nézünk az egekre: kérünk, könyörgünk. Sziveinkben kigyulladnak a reménytűzek, arcainkra a megnyugvás vonása ül, szemekünkben a sejtelmek boldogító fénye lobog: várunk . . .

A nagy „mű” közelg a befejezéshez.

Mintha álomból ébrednénk, gyötrő, rémes álomból. A hosszú esztendők minden szenvedése zokog ez álmon keresztül a való felé. Vérzivarban jártunk, a halál birodalmában, halált kapva, halált osztogatva. Úszkös, leégett falvakon, városokon tapostunk; szivünkbe nyilallott a borzalom képe: a hajléktalan népek fájó sirása, a szenvedés, a nyomor, a kétségbeesés ezerszinű réme.

Éreztük a saját szenvedésünket, láttuk a másokét: pillanatokra csüggedtekké, vigasztalanokká lettünk s ilyenkor fásult lelkünkre láthatatlan kéz vigaszt öntött s e vigasz: a Haza!!

Már nem fáj a testi szenvedés; lelkünk frissé vált; már nem hailottuk a rémkiáltásokat: mentünk előre!

Robbanó gránátok, kinyílt akna-poklok kapui, halálhozó olommadarak ezrei, megáradt folyók, vaksötét éj, irdatlan öserrdők, drótkerítések hálóin keresztül mentünk, a kibúzott cél felé. Mentünk . . . az egyik elbukott . . . a másik tovább ment . . . tovább, tovább . . .

És most, e sok borzalom már csak képzeteknek tetszik, pedig nagyon is való volt, szárnyü való!

Fény dereng . . . E sok, nagy munka után pihenésre vágyunk. A lelkünket megérintette a Béke galambjának a szárnycsatogása. Ő a szivünk legszentebb ideálja, ő a sóhajunk sóhaja, vágyaink netovábbja: a szent, a nagy!

Mi, akik az otthonunkkal érintkezhetünk, felkereshetjük azt: mégis mily határtalan vágyat érzünk utána. Mily fájó lehet a fogság-

ban lévő véreink állapota . . . Szenvedni, rabsorban élni, rabkényeret enni; elszakítva lenni az övétől, a hazai földtől; nem látni asszonyt, gyermeket, szülőt: ez a lélek legnehezebb ölomsulya. Csendes éjjelen álmok röppennek NagyOroszországból Magyarországba . . . Talán most annál inkább, hiszen a Béke szele az ő sziveiket is megérintette, az az ő beteg, szegény sziveiket. Szabadnak lenni, lerázni a rabláncokat s visszatérni a Hazába! Sokkal erősebb az ő vágyuk, sokkal érzékenyebb a szivük a mienknél, különösen most: a béke hajnalán. Várunk titeket, ti szegény, elcsigázott bajtársak!

Csendes a harctér. Az erdők nem verik vissza a puskák ropogását, a gránát nem süvít a légben. Az éj sötétjében nem villog az ágyuk tüze, nem ordít az akna. Csend van: pihennek a fegyverek.

Csendes a harctér. Az erdők nem verik vissza a puskák ropogását, a gránát nem süvít a légben. Az éj sötétjében nem villog az ágyuk tüze, nem ordít az akna. Csend van: pihennek a fegyverek.

Fehérbe öltözött a harcok mezeje, szüzfűz fehér köntöst öltött magára, mintha a mult vérpecséiteit takarná. Fehérbe öltözött, hogy illően fogadhassa a nagy napot: a Béke napját!

Mastsenyik Ede.

Az ezred arcképalbumából.

Buday Aladár, m. kir. 3. honvédi gyalogezredbeli százados, ezredünk ill. zászlóaljának ezidő szerinti parancsnoka. Képünk a kitértetett századosot harctéri fedezékében ábrázolja

Adakozzunk a háboruban elesettek özvegyei és árvái javára!

KÜLÖNFÉLE HIREK

Ezredparancsnoki köszönetek. Az ezredparancsnok ur a novemberi átcsoportosítás alkalmával tanusított fáradhatatlan közreműködésükért *Neuhrirer* László alezredesnek *Buday* Aladár századosnak, mint az I., illetve III. zászlóalj parancsnokának és *Havas* Endre főhadnagy, élmező tisztnek a legfelsőbb szolgálat nevében köszönetét fejezte ki.

A múlt évi 340. sz. ezredparancsnoksági parancs 4. pontját szószerint közöljük:

»*Gömbey Andor* főhadnagy, ezred gazd előadó a háboru 4-ik évében az ezred első nyugodalmas háborus karácsonyestjét a saját kezdeményezésével, kiváló ügyesség és körültekintéssel rendezte, úgy, hogy ezen nap az ezred minden egyes tagjának emlékezetében megörökítve marad.

Parancsolóan készítetve érzem magam, hogy *Gömbey* fhdgy gazd. tisztnek ezen példásan bajtársias és kiváló ténykedéseért benső köszönetet mondjak. *Jankovich* s k ezredes, ezredparancsnok.»

Ujévi üdvözetek. Az ezred, mint előző években, úgy az 1918. év beköszöntése alkalmából is számos üdvözetet kapott, melyekben az ezred barátai, hatóságok és magánemberek egyaránt jókívánságaikkal szeretettel emlékeztek meg küzdelmeinkről. Nagyon kellemesen érintette ezredünk minden tagját az a viszontüdvözet, amelyet doberdói *Breit* József gyalogs tábornok, hadosztályparancsnok ur az alábbi szövegű táviratban küldött: „Szívvel köszönöm derék kilenceseim ujévi jókívánatait. Nektek is minden jót kíván *Breit* altábornagy “

Az ezredparancsnokság új épülete. Rövid idő alatt készült el az a 30 méter hosszú épület, a melybe az ezredparancsnokság és az ezredtörzs január közepé táján beköltözött. Nemcsak kényelmes beosztása és berendezése lepi meg a látogatót, hanem az a szépítés is, amely minden részéből visszatükröződik. Derék *utászkáink* ismét remekeltek!

Személyi hírek. Dr. *Izsák Ede* ezredorvosfőnök a 39. honv. egészségügyi intézetébe való áthelyezésével az ezredorvosfőnöki teendőket dr. *Róth Izidor* főorvos vette át. *Bálint Lajos* eü zászlós szolgálattételre a II. zljhoz lett áthelyezve és megbízást kapott az orvosfőnöki teendők végzésére. Gróf *Almássy Pál* őrnagy az ezredhez bevonult és átvette a II. zlj parságot. *Neuhrirer* László alezredes vezénylése ideje alatt az I. zlj. parság teendőit *Schreiber Ferenc* százados látta el. *Sipkovszky János* hadnagy a csendőrosztag parnoka a sósmezői állomásparsághoz lett áthelyezve, a csendőrosztag parságot pedig *Vincze Ferenc* 12. szdbeli zászlós vette át. *Széchéner Sándor* az I. zljtörzshöz került, *Winter Géza*

3. szdbeli hadnagy pedig a III. zlj. segéd tisztje lett. Dr. *Kacsóh Lajos* ref. táb. felkészít a II. ezredtől ezredünkhöz áthelyezték. *Hubay Miklós* zászlós a tiszt tanf. yamból s *Bresel Lajos* zászlós a kórházból bevonultak. Előbbi a 4., utóbbi pedig a 3. szdhoz nyerte beosztását. *Buday Aladár* százados, a III. zlj. parnokának rövid szabadsága tartamára a III. zlj parságot *Paksy Ernő* százados vette át. *Milója Vazul* hadnagy kórházból bevonult, a 11. századhoz lett beosztva. A repülő géppuskák teletti parság felügyeletével *Klinszko István* hadnagy lett megbízva. *Herkely Béla* százados az ezredtől az olasz harctérre ment. *Andor István* 11. ezredbeli főhadnagy ezredünkhöz lett áthelyezve s az I. zlj. gazdasági hivatalfőnöki teendőivel megbízva. Dr. *Kabos Ármin* hdgy-gt. az ezred élmező tisztje teendőivel bízott meg. *Kalmár Jenő* százados a 28. népf. hegyi dandárnál és *Esztel József* százados a 70. honv. kiképző csoport 315. mljánál teljesítenek szolgálatot.

Házasság. *Farkas Jenő* ezredbeli százados 1917. évi november hóban Mezőtúron házasságra lépett *Soós Erzsébet* urleánnyal.

Tiszti kitüntetések. Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás elismerésül az 1917. évi dec. hó 8-án kelt 162. sz. Rendeleti Közlöny szerint *Boross Gábor* századosnak a III o. k. é. k. másodsor, a hadidiszitménnyel és a kardokkal adományoztatott. Az 1917. évi dec. hó 29-én kelt 170. sz. Rendeleti Közlöny szerint tudtul adatott a legfelsőbb dicsérő elismerés újólag a kardok egyidejű adományozása mellett *Huszár Hugó* főhadnagy; a legfelsőbb dicsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett *Klinszko István*, *Tarnovszky Ferenc* és *Losonczy Kálmán* hadnagyoknak.

Vezénylés a tart. tiszti iskolába. Az ezredparancsnokság *Tiboldi Béla* 12. századbeli, *Bartalos Ákos* 11. századbeli és *Grieger Miklós* 11. századbeli e. é. önk. őrmestereket január 1-én a Kassán felállított tartalékos tiszti iskolába vezényelte.

Az ezred özvegy- és árvaalapja javára befolyt: I. zlj aKároly kereszt emlékére 250 K. 9-es honvédek versesfüzetből 24 K. 39 ho. népünnepély jövedelme 200 K. *Neuhrirer* alezredes 50 K. Műszaki szd. legénysége 32 K 90 f. Ezredfürdőből 61 K 9. szd. tisztikara 50 K *Byss* hdgy adománya 2 K. *Borsy* hdgy adománya 10 K. *Naményi* hdgy adománya 13 K. I. zlj legénysége 42 K. *Nemes* hdgy 17 K. *Pattanyus* fhdgy 20 f. 9-es honvédek versesfüzetből 7 K. *Tábori* újságunk 2. és 3. számának jövedelme 2340 K 04 f. *Kantinn* november havi jövedelme 4894 K. 72 f. *Ezredtelefonisták* sakkpartija 3 K 40 f. *Székely* szds adománya 17 K. *József kir. herceg* könyvjutaléka 21 K. III. zlj. parancsnok bucsuja alkalmából 50 K. III gppszd. legénysége 14 K 40 f. *Névtelen* *Telléry* szerkesztő utján 100 K. 39. ho. kiképző csoporttól 309 K 28 f. *Hutnyik József* honv. adománya 20 K. II. gppszd. legénysége 30 K.

Mátray fhdgy adománya 10 K Geduly zls adománya 20 K Ezredtörzs tisztjei 51 K. Ezredtörzs asztaltársaság 93 K 40 f. Nyékhegyi alezredes 20 K „9 es honvédek” versesfüzetből a pótzászlóaljtól 834 K 10 f. Barys hdgy. adománya 15 K 50 f. F. M. 3 K Kantin december havi jövedelme 4476 K 70 f 5. szd. legénysége 60 K. Fényképészet dec. havi jövedelme 885 K. 15 f. Hutskó fhdgy. adománya 4 K. Karácsonyi verses lev. lapokból 82 K 90 f. Borsy hdgy adománya 65 K. Matyó főszámvivő adománya 20 K Táborig újságunk 4. számának jövedelme 1438 K 60 f. 1918. évi január hó 15 ig kimutatott gyűjtésünk főösszege 82 955 korona 24 fillér

Hivatásos tiszték. Hubay István és Byssz Róbert tart. hadnagyok az 1918. évi dec. hó 15 én kelt 65. sz. Rendeleti Közlöny szerint 1916. nov. 1-i ranggal a hivatásos tiszték állományába áthelyeztettek Előbbi rangszáma 307, utóbbié pedig 55.7. Bennük a tényleges tisztikar két tehetséges, a hivatásért lelkesedő tagot nyert. Kívánjuk őszinte szíjvel, hogy szép pályájukon kísérje őket méltó elismerés és sok szerencse, hogy a hazának még igen sok szolgálatot tehesse.

Vezénylések. Tóth József a 16. ezredtől áthelyezett 5. szdbeli hdgy a nyáradszeredai rohamtanfolyamba és Berzeviczy László zls a csikapolcai műszaki tanfolyamba, Martini Róbert őrnagy az 1. hdsg. kiképző csoport tisztii tanfolyamába, Boross Gábor szds a kiképző csoport parancsnoksághoz, Haugh Rezső hdgy a repülő szolgálat ismertetésére szolgáló tanfolyamba, a 10 ezredtől áthelyezett Hazslinszky László III. gp százbéli hdgy a korunkai gp. tanfolyamba és Ehrenreich Adolf zls a sósmezői pályauzem vezetőségéhez lettek vezényelve

Rangmeghatározás. Az 1917. évi november hó 17-én kelt 153. sz. Rendeleti Közlöny szerint 1915. nov. 1-i rangot nyerte: Hermel Zoltán zászlós (953.1), 1917 július 1-i rangot nyerték: Schilhabel Ernő (1423), Major Mihály (2417), Krajnyák Vince (2616) és Kertész Sándor (3011) zászlósok Az 1917. évi dec. 22 én kelt 166. sz. Rendeleti Közlöny szerint 1917. jan. 1-i rangot nyerték: Vilim Zoltán (386), Cierer Zoltán (700) és Szamossy Ferenc (858.3) zászlósok. 1917. július hó 1-i rangot nyerték: Tutschner Ágoston (1155), Mihalik Zoltán (922), Heffner Ferenc (2619), Molnár G. Gyula (2620), Matzner Árpád (3013), Slivinszky Gyula (3014) zászlósok. — Az 1917. évi okt. hó 1-i rangot nyerték: Berzeviczy László (640) és Wohaner Géza (1746) zászlósok.

Kardos tisztii tanfolyamba vezényelt önkéntesek. Mult év december 19 én a kardos tisztii tanfolyamba a következő önkénteseket vezényelték: Csiki Sándor, Szokol János, Lóya István, Babka György, Kaifer József, Czikk Géza, Fekete Kálmán, Fiáth Mátyás, Orolin András, Ivancsis János e. é. ö. tizedesek és Demke Ferenc e. é. ö. őrvezető,

Betiltották a ráncos zubbony viselését.

A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a látható gombokkal, hátránccal és derékszallaggal készült zubbonyokat 1918. február végéig át kell alakítani. Ugyancsak szabályszerítivel kell felcserélni azonnal a szabálytalan szuronyokat, töröket és nikkelezett szuronyhüvelyeket.

Előlépés magasabb fizetési osztályba.

Matyi Elek az I. zlj. gazd. hivatalának főszámvivője az 1917. évi nov. hó 24 én kelt 155 sz Rendeleti Közlöny szerint 1917. évi november hó 1ével az I. tizedesű osztályba lépett.

Koronás ezüst érdemkereszt kiltüntetés.

A f. évi jan. hó 5-én kelt 2 sz. R. K. szerint Hexner Frigyes III. zljbeli I. o számvivő altisztnak az ellenség előtt tanusított kitünő szolgálatainak elismeréseképpen a koronás ezüst érdemkereszt adományoztatott.

Koronás vas érdemkereszt kiltüntetés.

A VIII. hadtestparancsnokság 1917. évi dec hó 16-án kelt 71257—III. számú rendeletével Tárnai Andor, Petkó Lajos, Jochmann István és Beniczky Kálmán őrmestereket az ellenség előtt tanusított kiváló szolgálataik elismeréséül a koronás vas érdemkereszttel tüntette ki.

Adományok a hősök emlékművére.

A kassai köztemetőben nyugvó hősök emlékoszlopára ezredünknel a harctéren 1585 K 95 fillér gyűlt össze, mely összeghez az ezredtörzs 150 K 40 f, az I. zlj. 220 K 30 f, a II. zlj. 187 K 30 f, a III zlj. 478 K. 46 f és a vonat 452 koronával járult. Az összeg a 9. honv. pótzászlóalj parancsnokságnak küldetett el.

Kiltüntetett figyelő.

A 39. ho. parancsnokság november 25-én kelt 11/188. sz. távirati parancsával Vizi István 11. századbéli honvédet, ki mint figyelő szolgálatára hű teljesítésében sebesült meg, mint bátor, kötelességtudó honvédet a II. oszt. ezüst vietzégi éremmel tüntette ki. Vizi súlyos sebével kórházba került A kiltüntetéssel ott diszítették fel, de annak nem sokáig örülhetett, mert néhány nap mulva meghalt. Áldás lebegjen a hősi halált halt bajtársunk porai felett!

Önkéntesek előléptetése.

Az ezredparancsnokság 1917. dec. hó 1-ével Tóth Lajos és Ujfaluzy József e. é. önk. szakaszvezetőket e. é. ö. őrmesterekké, Papp László e. é. ö. tizedest e. é. önk. szaktvtvé, Berger Lajos és Sándor Jenő e. é. ö. tizedeseket e. é. ö. szakaszvezetőkké, Hercz Manó e. é. ö. honvédet e. é. ö. őrvezetővé, 1917. évi dec. hó 11-ével Sztopkó Ferenc e. é. ú. szktvtót e. é. ö. őrmesterré, 1917. évi dec. hó 21-ével Papp László, Székely Sándor, Szikla Sándor, Grieger Miklós, Gergely István, Szabó Pál, Gyurisin M., Bartalis Ákos, Cziszko István és Sándor Jenő e. é. ö. szktvtókat e. é. ö. őrmesterekké, Grosz Herman, Kaifer József e. é. ö. tizedeseket e. é. szktvtókké, Rákosi Mór, Dolyák Mihály e. é. ö. őrvezetőket e. é. ö. tizedesekké és 1918. évi január hó 11-ével Drótár József e. é. ö. tizedest e. é. ö. szakaszvezetővé léptette elő,

Uj zászlósok. Az ezredparancsnokság 1917. évi nov. 21-ével Weinmann Miklós, 1917. évi dec 1-ével Baruch Béla, 1917. évi dec. hó 11-ével Janosik Gyula, Oravec Szilárd, Szakács Pál, 1917. évi dec. 21-ével Bathó Béla, Festő Sándor, Jarek János, Jurán Vidor és 1918. évi január hó 1-ével Lépes István e. é. önk. őrmestereket zászlósokká előléptette.

Szabadság. Legutóbbi kimutatásunk óta ültü lési vagy sürgős családi ügyben szabadságon voltak a következők sorrendben: Berzeviczy László. Cziczer Béla, Ehrenreich Adolt, Mehringer Nándor, Tutschner Ágoston zászlósok, Zékány Zoltán, Hubay István, Gerecz Sándor hdgyok, Borzsenszky Kornél zls Schreiber Ferenc szds, Richnavszky Gyula, Mencer Sándor hdgyok, Paksy Ernő szds, Szamosy Ferenc zls, Losonczy Kálmán hdgy, Huszár Hugó hdgy, Vilim Zoltán zls, Bysz Róbert, Vad Dezső, dr. Láczy Gábor, Naményi Koncz Nándor hdgyok, Havas Endre hdgy, Gouth Tamás, Reviczky Imre, Flöthmann Jenő hdgyok, Wolhner Géza zls, Dr. Kaiser Antal orvos, Gölniczky Dezső, Schaffhauser József, Neubert Béla hdgyok, Geduly Árpád zls, Jäger András, Zsingellér József, Nagy Lajos hdgyok, Dr. Kacsóh Lajos ref. lelkész, Nemes Aladár, Remisovszky Ferenc, Tóth István hdgyok, Buday Aladár szds, Bartha Balázs hdgy Janosik Gyula, Jarek János zlsok, Mihályi Kálmán, Hermann József hdgyok, Baruch Béla zls, Jandruscsik József és Czmár János hdgyok.

Legénységi előléptetések. Az ezredparancsnokság az 1917. évi nov hó 27-én kelt 313. sz. ezredparancsban előléptette: Fetz Márton és Fazekas János őrmestereket törzsőrmesterrekké, Hányi Ferenc szkvőt őrmesterré, Tóth Pál, Komádi József és Tóth György tizedeseket szakaszvezetőkké, Gutten József őrzvetőt tizedessé, Bacsó János és Kovács János honvédeket őrzvetőkké.

Az 1917. évi dec hó 6-án kelt 321. sz. ezredparancsnoksági parancsal: Fazekas László és Herczeg Venczel őrzvetőket tizedesekké és Lengyel János honvedet őrzvetővé.

Az 1917. évi dec hó 9-én kelt 324. sz. ezredparancsnoksági parancsal: Stevik József és Manes Árpád őrzvetőket tizedesekké, Kónya Sándor és Hermann Menyhért honvédeket őrzvetőkké.

Az 1917. évi dec hó 19-én kelt 334. sz. ezredparancsnoksági parancsal: Scholz János tizedest szakaszvtvé, Pacziga István, Vizner József, Nagy József és Pataki József őrzvetőket tizedesekké, Horváth István, Pál Antal, Bodnár Mihály, Barth József, Ákócsi Béni, Giroszán András, Antal János, Biczák István, Lázár Gyula és Simánzsky József honvédeket őrzvetőkké.

Az 1917. évi dec hó 22-én kelt 337. sz. ezredparancsnoksági parancsal: Szoták Mihály szkvőt őrmesterré, Ferenczi Mihály tizedest szkvvé, Klimek Tamás őrzve

tőt tizedessé, Bahinek János, Hajdu István, Takács István, Honcza József, Kitka János, Krajnyák Ferenc, Mikula Imre, Mogyorosi István, Orosz István, Tóth József, Vidanits István, Hajcsák István, Nagy Lajos és Zupkó Józset honvédeket őrzvetőkké.

Kittüntetések. A 39. ho. parság az 1917. nov. 30-án kelt 201/a sz. ho. parsági parancs az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásért adományozta:

Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet: Jäger András és Dvorszky András hdgynak, Róth Ödön zlsnak, Dénes Kálmán, Pisch Lajos őrmesternek, Placintár Emil hdj őrmesternek, Slachta Mihály őrvtőnek, Varga István, Tholt József, Mozga István, Székely János, Maczicha József, Kanas János honvédeknek és Gálóczy Elek e. é. őrvtőnek.

A II. o. ezüst vitézségi érmet másodsor: Mencer Sándor zlsnak és Szél Mózes őrmesternek.

A II. o. ezüst vitézségi érmet: Doberdói Breit Vince és Borsy Béla zászlósoknak, Buchert Miklós e. é. ő. szkvnek, Godó Sándor szkvnek, Bergmann Béla őrvnek, Sztopkó István honvédnek, Zaveczky Sándor tizedesnek, Revilyák Péter, Zoba László, Bogoly József, Gontkovszky József, Gajdos Mihály, Hoduly József, Kovács Miklós, Jakobovics István, Orlovsky Rezső és Dávid János honvédeknek, Bergmann Béla, Halász István, Horváth János, Maruca Gergely és Berki János őrvtőnek, Richnavszky Gyula zlsnak, Hanusz József, Öhm Gyula tizedeseknek, Csurlik András Bodnár József honvédeknek, Kvalka János, Opra József, Ferenc Lajos, Héhn Miklós, Ceczó László, Kelemen Lajos szkvőknek, Jaszter Dezső őrmesternek, Trnavec Pál, Varkalecz Péter és Kimpján János honvédeknek, Weisz Dezső szkvtőnek, Bartkó Ferenc és Dávid János honvédeknek, Endlicher Gáspár tizedesnek, Bednircsik Károly és Kelemen Mihály honvédeknek, Hidvégi János szkvtőnek, Varga József és Kiss József tizedeseknek, Orosz Arthur szkvtőnek és Kukács Károly e. é. ő. szkvtőre.

Az ezredparancsnokság az 1917. évi dec hó 6-án kelt 321. számú ezredparsági parancs 1 pontjával adományozta *a bronz vitézségi érmet másodsor:* Östreicher Sándor őrmesternek, Bernáth György őrvtőnek és Piatek Mihály honvédnek.

A bronz vitézségi érmet: Paroda László, Vécsey Ferenc, Kun Mihály, Sári Béni, Mátvás Lajos, Hirjanics János, Raczenberger Lajos, Scaavniczki József, Mestellér András, Csizik Ferenc, Kmecc Mihály, Czomba Imre, Kacsinár János Hudák József, Sangulya Ferenc, Illés Károly, Feczó András Koczó Aladár, Bán Ignác, Szabó András, Buzinkai Gyula Zann János, Kovács Mátvás honvédeknek, Belyus István szkvtőnek, Kuszi Viktor őrmesternek, Boronkay Kálmán szkvtőnek, László Sándor, Nagy János tizedeseknek, Pokorni Antal, Kovács Imre és Rohály János őrzvetőknek.

Az 1917. évi dec. hó 17-én kelt 332. sz. ezredparancsnoksági parancsal a bronz vitézségi érmet másodsor: Zaveczky Ferenc, Pitonyák Alajos őrmestereknek, Krausz Gyula tizedesnek és Juda Manó őrzvetőknek.

A bronz vitézségi érmet: Papp László e. é. ő. őrmesternek, Rigetty József, Riegel Richárd őrmestereknek, Valkó Béla tizedesnek, Fábri László és Erdős Géza honvédeknek.

A 39. honv. gyal ho. parság 1917. évi december hó 31-én kelt 222/a sz. hadosztályparancsnoksági

parancsal adományozta: az I oszt ezüst vilézéségi érmet: Fetz Márton és Lukács György őrmestereknek, Egyed István szkvőnek és Lukács Staniszlav honvédeknek. *A II. o ezüst vilézéségi érmet:* Nembert Béla hđgynak, Kinlovits Jenő zlsnak, Dudás Lajos, Kokán Miklós, Váradi Ferenc, Hajdu Ferenc tizedeseknek, Kovalyák Mihály, Gerhardt Lajos, Hricz György, Bunda András György, Deák János, Bajczura András, Hadovszki József, Csizmár János Józsa István, Drotár János, Drabik György, Szulhi András örzvezetőknek, Kalló Károly, Kökény Ferenc, Pesta János, Török Józset, Obrin András, Hajtol István, Lakatos Bertalan, Sramm Mihály, Bánovszky András, Adler Mordehaj, Jencsó András és Papp Sándor honvédeknek.

Az ezredparancsnokság j. evi január hó 10 én kelt 10 sz. ezredparancsnoksági parancsal adományozta a bronz vilézéségi érmet: Jaschó Géza hđgynak, Laczkó István, Gellért Henrik, Elsner Miksa, Klescs Ferenc őrmestereknek, Lehoczky József főfegyvermesternek, Kazsimir György tizedesnek és Arendás András honvédeknek.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

— **Lapunk ezen számát január hó 15-én zártuk le.** —
Közleményeink átvételét csak a forrás megnevezésével engedjük meg.

Iglói előfizető. A kérdezett ezredünknel ismeretlen s így hollétéről felvilágosítást nem adhatunk. — **Egyetlen reménye.** Állományunkban mint eltűnt szerepel. Sajnálataunkra közelebbi hírral nem szolgálhatunk. — **P. J. Késmárk.** Nem tudjuk. Kassáról a pötölj. gazd. hivatala által beküldött előfizetők névsorá-

ban szerepel. — **M. J. Pécs** Itt van az ezrednél. — **F. L. Tábori főposta.** Az alkalmi vers későn érkezett. A kéziratot muzeumunk levéltárába helyezzük. — **G. H. Szepesófalu.** 1915. jul. 20—30-ika közötti időben eltűnt. — **V. Gy. tiz.** Köszönet, ha időszertiségéből nem veszít, közölni fogjuk. — **Sz. J. Nyáradmagyaros.** Köszönettel fogadtuk, a közlendők közé soroztuk. — **A. J. Kassa.** Viszonozzuk a szives üdvözlötet. **Géppuskás.** Ha a szabadságos egyén szabadságos igazolványát elveszti, azt tartozik a legközelebbi katonai hatóságnál jelenteni. Ha utközben veszti el, ugy a vonatkiserőnek adja tudtul az elvesztést és a legközelebbi állomásparancsnokságnak jelentse, ahol számára egy ideiglenes igazolványt adnak. Ezen ideiglenes igazolvánnyal szabadsági helyére való megérkezésekor a legközelebbi katonai hatóságnál tartozik jelentkezni a mely a szabadságot adó katonai parancsnoksággal hivatalosan megállapítja a tényállás valódiságát és egy új szabadságolási igazolványt állít ki. Azon egyének, akik a szabadságolási igazolvány elvesztése esetén ezen eljárást elmulasztják és magukat igazolni nem tudják, bevonultatnak. Fontos továbbá az is, hogyha valaki — akár tisztt, akár legénységi legyen is az illető — szabadsága ideje alatt kórházba kerül, azt a kórházparancsnokság utján azonnal tudassa az ezredjel, nehogy tényvázlat felvétele váljék szükségessé.

Előfizetőink névsorát helyszüke miatt nem közölhetjük. Jövő számunkban hozzuk. Lapunk előfizetési ára egy évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona

Minden a lap szellemi vagy anyagi részét illető küldemény a „Kilencs Honvédek” *tábori ujság szerkesztősége címére* Tp. 425 továbbítandó.

Kilencs Honvédek jótékonycélu tábori ujság.

Íráásra szánt hely:

Feladó:

Tp. 425.

..... megye.